

Prirodoslovno geografska i kulturno povijesna obilježja općine Podcrkavlje

Brigljević, Adrijana

Master's thesis / Diplomski rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Education / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:141:094106>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-30**

Repository / Repozitorij:

[FOOZOS Repository - Repository of the Faculty of Education](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

DISLOCIRANI STUDIJ U SLAVONSKOME BRODU

Adrijana Brigljević

**PRIRODOSLOVNO-GEOGRAFSKA I KULTURNO-POVIJESNA
OBILJEŽJA OPĆINE PODCRKAVLJE**

DIPLOMSKI RAD

Slavonski Brod, 2015.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI
DISLOCIRANI STUDIJ U SLAVONSKOME BRODU

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni učiteljski studij

**PRIRODOSLOVNO-GEOGRAFSKA I KULTURNO-POVIJESNA
OBILJEŽJA OPĆINE PODCRKAVLJE**

DIPLOMSKI RAD

Predmet: Prirodoslovlje I

Mentor: izv. prof. dr. sc. Irella Bogut

Sumentor: mr. sc. Željko Popović, prof. v. šk.

Student: Adrijana Brigljević

Matični broj: 2207

Modul: razvojni smjer

Slavonski Brod

Srpanj, 2015.

ZAHVALA

Zahvaljujem mentorici izv. prof. dr. sc. Irelli Bogut te sumentoru mr. sc. Željku Popoviću na pruženoj mogućnosti za izradu diplomskoga rada, na stručnim savjetima, detaljnim uputama te pomoći tijekom izrade ovoga rada. Zahvaljujem i red. prof. dr. sc. Željku Ivandiću na nesebičnoj pomoći. Također zahvaljujem Osnovnoj školi „Blaž Tadijanović“ u Podvinju i učiteljici Snježani Marić što su mi omogućili provođenje integrirane nastave u svrhu ovoga diplomskoga rada. Na kraju zahvaljujem i svojoj obitelji i prijateljima koji su mi bili najveća podrška tijekom studiranja.

Mudrost koju temeljito naučimo nikada nećemo zaboraviti.

Pitagora

SAŽETAK

Općina Podcrkavlje nalazi se u sjevernom dijelu Brodsko-posavske županije na obroncima Dilj gore i dolini Glogovice. Razvoju općine ponajviše pridonosi blizina grada Slavonskoga Broda te državna cesta D 53. Općinu sačinjava 12 naselja: Brodski Zdenci, Donji Slatinik, Gornji Slatinik, Dubovik, Glogovica, Grabarje, Kindrovo, Matković Mala, Oriovčić, Podcrkavlje, Rastušje i Tomica te trinesto naselje Crni Potok u kojemu više nema stanovnika. Stanovništvo se većinom bavi poljoprivredom. Općina ima bogat društveni i kulturni život. Na njezinom području djeluju brojne udruge od kojih je najaktivnije Kulturno-umjetničko društvo „Krešimir Šimić“ koje njeguje običaje i tradiciju ovih krajeva. Budući da živimo u modernom dobu kada se zaboravljaju vrijednosti koje su se u prošlosti njegovale, potrebno je ljude osvijestiti o njihovoj važnosti. U empirijskom dijelu ovoga rada proveden je integrirani dan „Stari zanati našega zavičaja“ čiji je cilj upoznati učenike sa specifičnostima njihovoga zavičaja u prošlosti, predočiti učenicima kako se život nekada odvijao i potaknuti ih da njeguju kulturnu baštinu.

Ključne riječi: općina Podcrkavlje, poljoprivreda, običaji, tradicija, integrirani dan

SUMMARY

The municipality Podcrkavlje is located in the northern part of the Brodsko-posavska county on the slopes of the Dilj mount and the valley of Glogovica. For the development of the municipality, mainly encourages the presence of the city Slavonski Brod as well as the state road D 53. The municipality contains 12 communities: Brodski Zdenci, Donji Slatinik, Gornji Slatinik, Dubovik, Glogovica, Grabarje, Kindrovo, Matković Mala, Oriovčić, Podcrkavlje, Rastušje and Tomica as well as the thirteenth community Crni Potok in which no more inhabitants live. Population is mostly employed with agriculture. The municipality has a rich social and cultural life. There are a lot of associations on its territory of which the most attractive is the Folklore society „Krešimir Šimić“ which fosters the customs and traditions of this region. Since we live in the modern times when the values that were fostered in the past are being forgotten, it is necessary to bring its importance to people's senses. In the empirical part of this work it has been performed integrated day „Old trades of our native land“, whose goal was to introduce the pupils with the specifics of their native land in the past, to demonstrate pupils how was life used to take place once and encourage them to foster their cultural heritage.

Key words: The municipality Podcrkavlje, agriculture, customs, tradition, integrated day

SADRŽAJ

1. UVOD	2
2. PRIRODOSLOVNO-GEOGRAFSKA OBILJEŽJA OPĆINE PODCRKAVLJE.....	3
2.1. Brodski Zdenci	5
2.2. Donji Slatinik.....	6
2.3. Dubovik	7
2.4. Glogovica.....	7
2.5. Gornji Slatinik	8
2.6. Grabarje	9
2.7. Kindrovo.....	9
2.8. Matković Mala.....	10
2.9. Oriovčić	11
2.10. Podcrkavlje	11
2.11. Rastušje.....	12
2.12. Tomica	13
2.13. Crni Potok	13
3. KULTURNO-POVIJESNA OBILJEŽJA OPĆINE PODCRKAVLJE.....	14
3.1. Vjerski život	14
3.2. Društveni život	16
4. POZNATE OSOBE	18
4.1. Mato Topalović.....	18
4.2. Blaž Tadijanović.....	19
4.3. Dragutin Tadijanović	19
5. OSNOVNA ŠKOLA „BLAŽ TADIJANOVIĆ“	22
6. INTEGRIRANO POUČAVANJE	25
7. EMPIRIJSKI DIO	27

7.1. Cilj istraživanja.....	27
7.2. Sudionici.....	27
7.3. Opis procesa	27
7.3.1. Integrirani dan „Stari zanati našega zavičaja“	28
7.3.2. Narodni običaji u našem zavičaju	38
7.4. Rasprava	43
8. ZAKLJUČAK.....	45
LITERATURA.....	47
PRILOZI.....	49
POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA	60

1. UVOD

Poznavanje svoga zavičaja temelj je kako bi čovjek mogao upoznavati i proučavati ostale krajeve Hrvatske i ostatka svijeta. Tu se podrazumijeva poznavanje povijesti zavičaja, geografskoga položaja, društvenoga i kulturnoga života, narodnih običaja, specifičnosti govora i slično. Republika Hrvatska ima različite zavičaje i to nizinski, brežuljkasti, primorski i gorski zavičaj.

Učenici se već u drugom razredu osnovne škole u nastavi Prirode i društva upoznaju sa specifičnostima zavičaja u kojem žive, zamjećuju njegove posebnosti koje obuhvaćaju njegov izgled, biljke, domaće i divlje životinje, djelatnosti ljudi, upoznaju se s najpoznatijim vodama stajaćicama i tekućicama te uočavaju promjene u prirodi s obzirom na godišnja doba. U trećem se razredu upoznaju sa gospodarstvenim djelatnostima svoga zavičaja gdje učenici povezuju djelatnosti ljudi s izgledom zavičaja i njegovim prirodnim uvjetima, a u četvrtom razredu opširnije upoznaju brežuljkaste, nizinske, primorske i gorske krajeve, odnosno prirodno – zemljopisne uvjete, gospodarstvo, izgled naselja i sela te kulturno-povijesne znamenitosti. Učenici su nakon toga sposobni razlikovati krajeve u Republici Hrvatskoj te ih pokazati na zemljovidu, uočiti obilježja reljefa i podneblja određenih krajeva, navesti kulturno-povijesne spomenike, razumjeti vezu prirodno zemljopisnih uvjeta i gospodarstvenih djelatnosti. (*Nastavni plan i program za osnovnu školu*. Preuzeto 2. 6. 2015. s <http://public.mzos.hr/Default.aspx?art=12662>)

Po ovome je vidljivo da se u nastavi Prirode i društva poštuje princip zavičajnosti jer se najprije kreće od onoga što je učeniku blisko, od nečega s čim se susreću od prvih koraka, prvih dječjih igri, na putu od kuće do škole, a onda se učenike upoznaje s nečim što im nije toliko blisko i u neposrednoj blizini. Neposredna stvarnost vrlo je bitna u poučavanju sadržaja Prirode i društva jer učenici na konkretnim primjerima upoznaju svijet oko sebe. Naravno, kada se uči širi zavičaj nemoguće je voditi se neposrednom stvarnošću kao izvorom znanja, no kada je to moguće potrebno ju je primjenjivati, ponajviše u ovakvim i sličnim temama gdje učenici istražuju svijet oko sebe. (Bezić, 1998)

2. PRIRODOSLOVNO-GEOGRAFSKA OBILJEŽJA OPĆINE PODCRKAVLJE

Općina Podcrkavlje smještena je u sjevernom, vrlo povoljnom dijelu Brodsko-posavske županije, na južnim obroncima Dilj gore i dolini Glogovice. Razvoju ove općine pogoduje blizina grada Slavenskoga Broda, državna cesta D 53 kojoj su glavni čvorovi Granični prijelaz Donji Miholjac, Našice i Granični prijelaz Slavonski Brod, a prolazi dijelom općine Podcrkavlje te blizina autoceste.

Slika 1. Položaj općine Podcrkavlje u Brodsko–posavskoj županiji

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://proleksis.lzmk.hr/13679/>)

Upravo uz spomenutu državnu cestu D 53 nastala su veća naselja općine koja se prostire na 94, 84 km² i broji 12 naselja: Brodski Zdenci, Donji Slatinik, Gornji Slatinik, Dubovik, Glogovica, Grabarje, Kindrovo, Matković Mala, Oriovčić, Podcrkavlje, Rastušje i Tomica te trinaesto naselje Crni Potok u kojemu više nema stanovnika. Dan općine obilježava se 28. lipnja u spomen na osnivanje 108. brigade Zbora narodne garde Republike Hrvatske.

Slika 2. Grb općine Podcrkavlje

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://www.podcrkavlje.hr/>)

Slika 3. Zgrada općine Podcrkavlje

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://www.podcrkavlje.hr/>)

Uvidom u podatke posljednjeg Popisa stanovnika 2011. godine kojega je provodio Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, vidljivo je da općina Podcrkavlje broji 2553 stanovnika u 763 kućanstva.

Tablica 1. Broj stanovnika općine Podcrkavlje u odnosu na Brodsko-posavsku županiju

	Površina	Stanovnici				Kućanstva			
		1981.	1991.	2001.	2011.	1981.	1991.	2001.	2011.
	km ²	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj
Brodsko-posavska županija	2026, 69	167667	184998	176776	157775	49599	54019	54767	52056
Općina Podcrkavlje	94, 84	2685	2553	2683	2553	773	779	788	763

Iz navedenih podataka vidljivo je da u posljednjih tridesetak godina broj stanovnika u općini Podcrkavlje varira. Povećanje broja stanovnika zabilježeno je u četiri najjužnija naselja i to u Tomići, Rastušju, Grabarju i Podcrkavlju koja se nalaze na državnoj cesti. U ostalim naseljima zabilježen je pad broja stanovnika ili čak potpuno izumiranje (Crni Potok). Tendencija pada broja stanovnika u perifernim naseljima glavni je problem općine. Razlozi su niska stopa nataliteta i visoka stopa mortaliteta te iseljavanje iz ruralnog u urbanistička područja. (Urbanistički zavod Grada Zagreba d.o.o., 2001)

Razvedenost reljefa na padinama Dilj gore i ravničarski dio uz Glogovicu koji je većinom obrađen, karakteristike su ovoga područja koji se diči očuvanim krajolikom te bogatstvom šume i vode koji predstavljaju važan gospodarski i razvojni resurs. Stanovnici ovoga kraja bave se poljoprivredom. Velike površine općine prekrivaju šume, livade te kvalitetna poljoprivredna tla, a jugoistočni dio općine pogodan je za voćnjake i vinograde. Sva proizvodnja bazirana je na pojedinačnim inicijativama te je neorganizirana. Problem općine je nemogućnost lociranja pogona određenih industrija, male privrede ili različitih oblika obrtništva jer zahtijevaju veće građevne čestice, a zone za takve građevine nisu definirane niti predviđene. Zbog toga u općini Podcrkavlje ne postoji nikakva tvornica, ako se izuzme nekadašnja tvornica vapna „Domin“ koja je bila u pogonu 1990.-ih godina. Djelatnosti ove tvornice bile su proizvodnja vapna, proizvodnja sredstava za čišćenje, premaznih sredstava, kemikalija, kemikalija za poljoprivredu, stočne hrane, proizvodnja i obrada kamena, trgovina na veliko i malo, trgovina prehrambenim i neprehrambenim proizvodima, prijevoz robe u cestovnom prometu, restoran.

Poljoprivredne grane koje su zastupljene na ovim područjima su ratarstvo i stočarstvo. Veliki broj obiteljskih domaćinstava bavi se uzgojem mliječnih goveda. Svinjogojstvo i peradarstvo također su vrlo česti u ovim krajevima. Budući da su brdovita područja pogodna za uzgoj voća, voćnjaci s različitim vrstama jabuka, krušaka, šljiva i ostalog voća te vinogradi, česta su pojava. Glavna zadaća žitelja općine je očuvanje i zaštita prirodnih resursa u svrhu njihovog očuvanja i prilagodbe sadašnjim i budućim potrebama. Racionalno korištenje prirodnih resursa postiže se: skladnim odnosom površina šuma i poljoprivrednog zemljišta te građevinskih područja i njihove najracionalnije mjere, detaljnim definiranjem sadržaja i građevina koje se mogu graditi izvan građevinskih područja, na prostorima namijenjenima gradnji polaziti od postojećih prirodnih i kulturno-povijesnih krajobraznih vrijednosti, očuvanje zona uz vodotoke od izgradnje i zagađenja. (Urbanistički zavod Grada Zagreba d.o.o., 2001)

2.1. Brodski Zdenci

Brodski Zdenci udaljeni su šest kilometara od općinskog središta i 16 kilometara od Slavenskoga Broda. Smješteni su sjeverno od Podcrkavlja i zapadno od državne ceste D 53. Selo se spominje 1282. godine prilikom opisa utvrde Petnje. (Ščrbašić, 2008: 131.) Selo je kroz povijest mijenjalo ime. Prvotno se spominje kao Izdencz, Zdenczy, Zdenczi i Zdenci. Brodski Zdenci prema posljednjem Popisu stanovništva iz 2011. godine broje 299 stanovnika, a proučavanjem prethodnih Popisa vidljivo je da selo ima tendenciju pada broja stanovnika što je problem cijele općine. Stanovništvo Brodskih Zdenaca bavi se poljoprivredom, stočarstvom i voćarstvom. Najstarija prezimena koja su se zadržala od samog početka su: Abramović, Šimić, Marianović, Petrović, Aladrović, Rovičić, Šončević, Mirosavljević, Bajić, Radoičić i Marinović. Sadašnja brojnija prezimena su: Šimić, Topalović, Petrović, Mirosavljević, Plivelić, Abramović, Lovrić, Marijanović i Rajković. U Zdencima je rođen Mato Topalović koji je bio književni djelatnik ilirskog doba, a svoje radove nije potpisivao svojim imenom i prezimenom nego s Rodoljub Zdenčanin. (Ščrbašić, 2008)

Slika 4. Crkva sv. Ane u Brodskim Zdencima

(Preuzeto 4. 6. 2015. s http://hr.wikipedia.org/wiki/Brodski_Zdenci)

2.2. Donji Slatinik

Donji Slatinik je selo koje je nastalo podjelom Slatinika na Donje i Gornje Selo, današnji Donji i Gornji Slatinik. U dolinama u kojima leže oba Slatinika protječu dva diljska potoka – Klenovnik i Slatina po kojemu su sela i dobila ime, a u našim krajevima 'slatina' označava vodu prikladnu za piće. (Marković, 2002) Donji Slatinik se nalazi na odvojkju lokalne ceste. Prema posljednjem Popisu stanovništva 2011. godine selo broji 170 stanovnika, a uvidom u statističke podatke vidljivo je da ima tendenciju pada dugi niz godina. Stanovništvo se bavi stočarstvom, poljoprivredom i nešto manje vinogradarstvom. (Ščrbašić, 2008)

Slika 5. Crkva u Donjem Slatiniku

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://www.podcrkavlje.hr/>)

2.3. Dubovik

Dubovik se nalazi istočno od Slatinika, okruženo šumovitim brežuljcima, a Marković (2002) navodi da se prvi puta spominje 1250. Godine. Dubovik je za vrijeme osmanskoga doba bio sjedište župe za okolna sela i to zahvaljujući svom zemljopisnom položaju. Selo je podijeljeno na dva dijela čije su kuće međusobno dosta udaljene, a podijeljeno je potokom koji protječe sredinom sela. Najveći je broj stanovnika imao krajem 19. i početkom 20. stoljeća, a od tada ima tendenciju pada i to zbog iseljavanja stanovništva u obližnji Slavonski Brod. Selo najčešće napuštaju mlađe osobe koje u gradu traže bolje uvjete života i posao. Prema Popisu stanovništva 2011. Godine u Duboviku živi 84 stanovnika. Stanovništvo se već godinama bavi poljoprivredom, voćarstvom te u manjoj mjeri prodajom šumskoga drveta. Zanimljivo je spomenuti da je u Duboviku službovao Vid Došen od 1756. Do 1778. Kao upravitelj župe. 1778. godine je umro, a sahranjen je u kripti crkve sv. Stjepana u Glogovici. (Ščrbašić, 2008) Neka od njegovih poznatijih djela su Jeke planine i Aždaje sedmoglave.

Slika 6. Ulaz u Dubovik

(Preuzeto 4. 6. 2015. s http://hr.wikipedia.org/wiki/Dubovik_%28Podcrkavlje%29)

2.4. Glogovica

Glogovica je smještena zapadno od Podcrkavlja, na izvorištu potoka Glogovica po kojemu je i dobila ime. Veći dio sela obuhvaća brdovit teritorij prekriven šumama, a poljoprivredna zemljišta koja današnji žitelji Glogovice obrađuju, nalaze se na ravnom tlu oko potoka Glogovica i Diljskoga potoka. Najveći je broj stanovnika Glogovica imala početkom 20. Stoljeća. Nakon toga broj postepeno pada, a 2011. godine nakon obrade podataka Popisa

stanovništva imala 214 stanovnika. Uz manji broj zaposlenih u brodskim tvrtkama, stanovništvo se uglavnom bavi poljoprivredom i stočarstvom (ovčarstvo), te uzgojem vinove loze i povrtlarskih kultura. (Ščrbašić, 2008: 134.) Zbog relativne blizine grada Slavanskoga Broda, stanovnici svoje proizvode plasiraju na slavonskobrodsku tržnicu te je nekima to jedini izvor prihoda. Kako navodi Marković (2002) povrh sela se nalaze ostaci srednjovjekovne utvrde koju stanovnici nazivaju Visoka gradina, no o toj gradini nema srednjovjekovnih podataka pa se smatra da potječe iz predarpadovskog doba.

Slika 7. Crkva u Glogovici

(Preuzeto 5. 6. 2015. s http://hr.wikipedia.org/wiki/Glogovica_%28Podcrkavlje%29)

2.5. Gornji Slatinik

Gornji Slatinik nastao je podjelom sela Slatinik na Gornje i Donje Selo. Smješten je uz državnu cestu D 53, 5 kilometara od općinskoga sjedišta i 15 od Slavanskoga Broda. Kada je selo Slatinik podijeljeno, Gornji Slatinik imao je samo dvanaest naseljenih kuća. Svoj demografski vrhunac imao je početkom 20. stoljeća kada je u selu živjelo 236 ljudi. Od tada broj stanovnika stalno pada. 2011. godine imao je 90 stanovnika. Selo je okruženo šumama i brežuljcima, a najviše brdo u selu se zove Benčević brdo. Stanovništvo se kao i u ostalim selima bavi pretežno poljoprivredom, uzgojem stoke, vinogradarstvom i voćarstvom. (Ščrbašić, 2008)

2.6. Grabarje

Selo Grabarje nalazi se na državnoj cesti D 53. Danas je ono kućama povezano sa selom Rastušje i Podcrkavlje, no u 19. stoljeću je između kuća bilo i više od jednog kilometra neizgrađenog prostora. (Marković, 2002) Ova povezanost sela primjer je proširivanja koji se povezuje i s rastom broja stanovništva. Selo je kroz povijest mijenjalo svoj naziv – 1455. selo se spominje kao Graborya, 1484. Grabarya, 1698. Grabar, 1730. Grabarie, 1760. Graborje. Popisom stanovništva 2001. godine Grabarje je doživjelo svoj demografski vrhunac sa 341 stanovnika u 103 kućanstva. (Ščrbašić, 2008) Uvidom u Popis stanovništva 2011. godine, vidljivo je da je taj broj nešto manji, 286 stanovnika.

Stanovništvo se uglavnom bavi poljoprivredom, vinogradarstvom i stočarstvom. Svoje proizvode također plasiraju na slavonskobrodskoj tržnici.

Slika 8. Ulaz u selo

(Preuzeto 5. 6. 2015. s [http://hr.wikipedia.org/wiki/Grabarje_\(Podcrkavlje\)](http://hr.wikipedia.org/wiki/Grabarje_(Podcrkavlje)))

2.7. Kindrovo

Kindrovo je smješteno na odvojkulokalne ceste, 4 km od sjedišta općine i 10 km od Slavnskoga Broda. Nastalo je u tursko doba naseljavanjem vlaških martologa¹. Oni su na području današnjeg Kindrova iskrčili šume i izgradili prve kuće. Napustili su selo 1678. zajedno s Turcima, a nakon toga je počelo naseljavanje katolika iz Bosne. (Ščrbašić, 2008) Stanovništvo se bavi poljoprivredom. Najveći broj stanovnika selo je imalo početkom 20.

¹ martolozi (tur. iz novogrč.: naoružani ljudi), pripadnici vojnih formacija koje su Turci organizirali u pograničnim krajevima na Balkanu radi zaštite granice, prikupljanja podataka i sudjelovanja u ratovima. (Preuzeto 2. 6. 2015. s <http://www.hrleksikon.info/definicija/martolozi.html>)

stoljeća, a nakon toga slijedi postepeni pad. Popisom stanovništva 2011. godine Kindrovo broji 87 stanovnika.

Slika 9. Crkva u Kindrovu

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://www.podcrkavlje.hr/>)

2.8. Matković Mala

Matković Mala smještena je na padinama Dilja. Selo je nastalo 1720. naseljavanjem bosanskih izbjeglica čija su prezimena pretežito bila Matković, pa je po tome selo i dobilo ime. Selo se najprije zvalo Matković mahala, a kasnije je „mahala“ prešla u „mala“. Matković Mala je polovicom 20. stoljeća imala najviše stanovnika od svojih početaka, no postepeno je taj broj počeo padati. Ljudi se najčešće iseljavaju zbog vrlo nezahvalnog zemljopisnog položaja. (Ščrbašić, 2008) Prema podacima Popisa 2011. Matković Mala je imala 26 stanovnika koji se bave ratarstvom, stočarstvom i ovčarstvom.

Slika 10. Matković Mala

(Preuzeto 4. 6. 2015. s http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kapela_Sv_Nikole-Matkovic_Mala_3.JPG)

2.9. Oriovčić

Pretpostavlja se da je selo Oriovčić nastalo kao i Matković Mala, doseljavanjem izbjeglica iz Bosne 1730. godine. Selo se najprije zvalo Oriovac, ali je 1900. preimenovano u Oriovčić kako bi se imenom razlikovalo od većeg i poznatijeg Oriovca. Od samih početaka do sredine 20. stoljeća broj stanovnika je rastao i dosegnuo je broj 235, no nakon toga je broj počeo opadati. (Ščrbašić, 2008) Prema posljednjem Popisu stanovništva 2011. Oriovčić broji 108 stanovnika koji se bave ratarstvom, uzgojem stoke, povrtlarskih kultura te iskorištavanjem šume.

Slika 11. Ulaz u selo

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://hr.wikipedia.org/wiki/Oriov%C4%8Di%C4%87>)

2.10. Podcrkavlje

Podcrkavlje je općinsko središte, no nije najveće naselje u općini. Od županijskog središta je udaljeno oko 10 kilometara. Kako Ščrbašić (2008.) navodi, selo se ne spominje u srednjovjekovnim dokumentima, ali to ne znači da nije postojalo. U izvorima se spominje Poczerkavie (1698.) i Podczarkavje (1760.). Ime sela potječe od srednjovjekovne crkve sv. Benedikta koja se nalazila na brdu Berak (238 m), dva kilometra od sela. (Marković, 2002) Kako je već spomenuto, Podcrkavlje nije najveće naselje u općini te je od njega brojnija Tomica. Od polovice 19. do polovice 20. stoljeća broj stanovnika je konstantno rastao, te je naselje brojilo 236 stanovnika. Nakon toga je uslijedilo razdoblje u kojemu se demografska slika mijenjala. Ponovni porast zabilježen je od 1961. (210), na 310 stanovnika 1991. godine

pa sve do danas, tj. do posljednjeg Popisa stanovništva 2011. kada je u Podcrkavlju zabilježeno 415 stanovnika. Stanovništvo se kao i u ostalim naseljima u općini bavi ratarstvom i stočarstvom. Također, zbog relativne blizine grada Slavanskoga Broda stanovnici svoje proizvode plasiraju na slavonskobrodskoj tržnici. (Ščrbašić, 2008)

2.11. Rastušje

Zahvaljujući hrvatskom pjesniku Dragutinu Tadijanoviću, Rastušje je najpoznatije selo općine Podcrkavlje. Rastušje se nalazi u dolini potoka Glogovica, te je danas kućama spojeno sa susjednim Podvinjem. Budući da se ne spominje u srednjovjekovnim dokumentima, pretpostavlja se da je nastalo u tursko doba. (Ščrbašić, 2008) Kako autor navodi, selo je kroz povijest mijenjalo ime – 1698. spominje se kao Rasztusa, 1730. Hrasytussa, 1746. Rztusije, 1760. Hrastussije. Rastušje je selo u kojemu je broj stanovnika u posljednjih stoljeće i pol stalno rastao. Od 79 stanovnika 1857., 230 stanovnika 1921., 259 stanovnika 1948, 279 stanovnika 2001. do 295 stanovnika 2011. (Ščrbašić, 2008) Stanovništvo se bavi vinogradarstvom, voćarstvom, ratarstvom. Zbog blizine grada veliki broj stanovnika radi u brodskim tvrtkama. U prošlosti je tijekom ljeta izletišta sv. Petka bilo omiljeno mjesto za odmaranje stanovnika ovoga kraja.

Slika 12. Pogled na rodnu kuću Dragutina Tadijanovića
(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://croatia.ch/zanimljivosti/080627.php>)

2.12. Tomica

Tomica je najveće selo općine Podcrkavlje. Odvojkom lokalne ceste priključuje se na državnu cestu.

U srednjovjekovnim izvorima mjesto se spominje 1244. godine. Kasnije se spominje 1422. godine kad je u mjestu postojao trg, a kasnije i trgovište. (Ščrbašić, 2008)

Tomica je u srednjem vijeku imala ulogu čuvara karavanskoga puta koji je iz Bosne išao preko grebena Dilja prema sjeveru. (Marković, 2002)

Od 1857. godine do posljednjeg Popisa stanovništva 2011. Tomica je bilježila porast broja stanovnika. Za posljednjeg Popisa Tomica je brojila 479 stanovnika.

Zahvaljujući izvrsnom geografskom položaju, stanovnici imaju izvrsne uvjete za uzgoj ratarskih i povrtlarskih kultura, za voćarstvo i vinogradarstvo, a stanovnici se bave i stočarstvom. (Ščrbašić, 2008)

Slika 13. Crkva u Tomici

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://www.podcrkavlje.hr/>)

2.13. Crni Potok

Crni Potok je selo koje je oduvijek bilo izolirano, bez struje, ceste, okruženo šumama. U drugoj polovici prošloga stoljeća lokalne općinske vlasti donijele su odluku o preseljenju, te je nakon toga broj stanovnika počeo padati. Većina stanovnika je izgradila kuće u okolnim naseljima-Podcrkavlje, Podvinje, Bukovlje, Vranovci. Prema Popisu stanovništva iz 2001. godine u Crnom Potoku više nije bilo stanovnika te je izbrisan s demografske karte. (Ščrbašić, 2008)

3. KULTURNO-POVIJESNA OBILJEŽJA OPĆINE PODCRKAVLJE

Svako selo u općini Podcrkavlje ima svoju crkvu. U Brodskim Zdencima nalaze se crkva sv. Ane i crkva sv. Petra, u Donjem Slatiniku nalazi se crkva sv. Ilije, u Duboviku crkva sv. Mihovila, u Glogovici crkva sv. Roka i crkva sv. Stjepana, u Gornjem Slatiniku crkva sv. Katarine, u Grabarju crkva sv. Uršule, u Kindrovu crkva sv. Josipa, u Matković Maloj crkva sv. Nikole, u Oriovčiću crkva Blažene Djevice Marije, u Podcrkavlju crkva sv. Ivana Apostola koja je ujedno i župna crkva, u Rastušju crkva sv. Vida i u Tomici crkva sv. Rožarije. Nekoliko ih po svojim karakteristikama spadaju u spomenike kulture. Takve su crkva sv. Petra u Brodskim Zdencima i crkva sv. Stjepana u Glogovici.

Crkva sv. Petra u Brodskim Zdencima gotička je crkva koja se nalazi izvan sela na groblju. Sagrađena je u 15. stoljeću i zavjetna je crkva plemića Berislavića. (Đurić, Feletar, 2002)

Crkva sv. Stjepana u Glogovici također je gotička crkva koja se nalazi pokraj groblja. U ovoj je crkvi pokopan i pisac Vid Došen koji je sredinom 18. stoljeća u Duboviku boravio kao upravitelj župe. (Đurić, Feletar, 2002)

3.1. Vjerski život

Kao što je prethodno spomenuto, svako selo u općini ima svoju crkvu. Većina sela, njih deset, pripada župi sv. Ivana Apostola sa sjedištem u Podcrkavlju, a obuhvaća sela: Podcrkavlje, Grabarje, Brodski Zdenci, Oriovčić, Kindrovo, Donji i Gornji Slatinik, Dubovik i Matković Mala. Župa djeluje od 1726. do 1879. godine svoje je sjedište imala u Duboviku, a nakon izgradnje sadašnje župne crkve, sjedište je premješteno u Podcrkavlje. Župa svakim danom sve više raste čemu svjedoči sve veći broj krštenja, a manji broj ukopa. Župna zajednica je vrlo aktivna, a u nju su uključena i brojna djeca koja redovito pohađaju svete mise, imaju svoj zbor, župnu katehezu, ministrantsku skupinu.

U crkvi se osim oltara sv. Ivana Apostola nalaze oltari Male Gospe, sv. Blaža i sv. Josipa.

(Prilog „*Slavonske općine koje život znače*“. Večernji list, 2009)

Slika 14. Župna crkva u Podcrkavlju

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://hr.wikipedia.org/wiki/Podcrkavlje>)

Osim župe sv. Ivana Apostola, u općini djeluje još jedna župa, a to je župa sv. Antuna Padovanskog u Podvinju. Ovoj župi pripadaju dva najjužnija sela općine, a to su Tomica i Rastušje. Osnovana je 1577. godine te je bila filijala Brodske župe. Danas je jedna od dvanaest župa u sastavu Dekanata Slavonski Brod. Nalazi se u sjevernom dijelu Slavnskoga Broda, a naselja koja obuhvaća su: Podvinje, Bukovlje, Vranovci, Tomica i Rastušje. (*Povijest župe*. Preuzeto 4. 5. 2015. s http://www.podvinje.org/ozupi_povijest.html) Župna zajednica je vrlo aktivna. Obuhvaća ministrante, zborove za djecu i odrasle, novinarsku skupinu, biblijsku skupinu, molitvene zajednice, kreativne radionice, dramske skupine, župni Caritas, Katolički malonogometni klub, Ka.Mo.Brod-forum katoličke mladeži, misijska skupina. (*Župa svetog Antuna Padovanskog*. Preuzeto 4. 5. 2015. s <http://www.podvinje.org/#>)

Slika 15. Župna crkva u Podvinju

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=718076&page=66>)

3.2. Društveni život

Stanovnici ovih krajeva gaje sklonosti prema sportu i druženjima zbog čega je društveni, kulturni i sportski život na visokoj razini. U sportskom je dijelu nogomet najviše zastupljen. To se vidi po tome što na području općine djeluju tri nogometna kluba, a to su Nogometni klub „Krečar“ iz Podcrkavlja, Nogometni klub „Tomica“ iz Tomice i Nogometni klub „Zdenac“ iz Brodskih Zdenaca od kojih se Nogometni klub „Tomica“ natječe u Drugoj županijskoj ligi, a Nogometni klubovi „Krečar“ i „Zdenac“ natječu se u Trećoj županijskoj ligi.

Slika 16. Igralište Nogometnog kluba „Tomica“

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://www.podcrkavlje.hr/>)

Velika ljubav stanovnika ovoga kraja je i glazba. U tome području djeluje Kulturno-umjetničko društvo „Krešimir Šimić“ iz Podcrkavlja koje je osnovano prije 20 godina, 22. travnja 1995. i broji oko 80 članova u pet skupina: velika folklorna skupina, starija dječja skupina, mlađa dječja skupina, muška pjevačka skupina „Rakijaši“ i dječja tamburaška sekcija. (*KUD „Krešimir Šimić“ - O nama*. Preuzeto 4. 5. 2015. s http://www.kud-kresimirsimic.hr/o_nama.php) KUD „Krešimir Šimić“ već sedam godina organizira kulturno-zabavnu manifestaciju pod nazivom „Rakijada“. Ovom manifestacijom nastoji se sačuvati stare običaje ovih krajeva i tradiciju pečenja rakije od šljiva kojom je općina bogata.

Slika 17. Muška pjevačka skupina „Rakijaši“ na Rakijadi 2013. godine

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://www.etnoportal.com/dogadjaj/7-rakijada-podcrkavlje/>)

Također, postoji i crkveni zbor koji broji tridesetak članova, a svojim pjevanjem uljepšava nedjeljna liturgijska slavlja.

15. travnja 2015. godine osnovano je Dobrovoljno vatrogasno društvo Podcrkavlje čiji je predsjednik Mato Kovačević iz Dubovika. (*Osnovano Dobrovoljno vatrogasno društvo Podcrkavlje.* Preuzeto 4. 5. 2015. s http://www.podcrkavlje.hr/dvd_podcrkavlje.php)

Na području općine Podcrkavlje djeluje i Udruga „Vranac“ iz Tomice koja se bavi konjogojstvom i očuvanjem narodnih običaja Tomice te Udruga „Glog“ koja se bavi očuvanjem narodnih običaja Glogovice.

4. POZNATE OSOBE

Na području općine Podcrkavlje rođene su i neko vrijeme boravile tri poznate i značajne osobe hrvatske povijesti i književnosti. To su Mato Topalović - hrvatski svećenik, profesor, pisac i član ilirskoga pokreta, Blaž Tadijanović – hrvatski gramatičar i leksikograf te Dragutin Tadijanović – hrvatski pjesnik.

4.1. Mato Topalović

Hrvatski svećenik, profesor, pisac i član ilirskoga pokreta Mato Topalović rođen je u Brodskim Zdencima 9. rujna 1812. godine. Osnovnu školu završio je u Brodu na Savi, odnosno današnjem Slavonskom Brodu, a gimnaziju je polazio u Vinkovcima te u đakovačkom sjemeništu. Teološki fakultet pohađao je u Pešti i Beču. Budući da je poznao Ljudevita Gaja u njegovoj je Danici imao pjesničke priloge. U njegovim se pjesmama više vidi domoljubni duh nego pjesništvo, a tome svjedoči i sonet Petra Preradovića Topaloviću u čast koji započinje stihom: „Domoljube pravi, istiniti!“

Topalović je svoje pjesme uvrstio u zbirku „Odziv rodoljubnog serca...“ čija je tematika rodoljublje, a regionalno slavonsko-graničarsko domoljublje najviše se ističe u pjesmi „Dika slavonska“. Topalović je svoj najveći književni pothvat ostvario zbirkom „Tamburaši ilirski iliti narodne pjesme ilirske po Slavonii sabrane i izdane Matom Topalovićem“. Zbirka sadrži 43 pjesme uz naznake gdje su nastale, a to je bilo diljem Slavonije (Nuštar, Rokovci, Oriovac, Požeški Brstovac, Andrijaševci...)

Poznao je nekoliko jezika, suvremenici su ga isticali kao poznavatelja izvornoga narodnog govora, slavonske štokavštine ikavsko-ijekavskoga izgovora, te je prvi među piscima preporodnog razdoblja prevodio s ruskog, slovačkog i poljskog jezika. Zalagao se za jezičnu i pravopisnu reformu čiji je začetnik bio Ljudevit Gaj. Kao veliki domoljub pridonio je sjedinjavanju hrvatskih krajeva koji su zbog povijesnih događaja bili razjedinjeni.

U cjelokupnom svom radu nije zaboravljao ni rodne Zdence, a to se najviše vidi po tome što je svoje književne radove potpisivao s Rodoljub Zdenčanin. Umro je 26. travnja 1862. u Gradištu. (Krpan, 1994)

4.2. Blaž Tadijanović

Blaž Tadijanović je osoba koja je svojim rođenjem, školovanjem i djelovanjem povezana s brodskim područjem. Rođen je 1728. godine u Rastušju. U Brodu je polazio osnovnu školu i nižu gimnaziju boraveći u samostanskom sjemeništu. Teološki i filozofski fakultet pohađao je u Petrovaradinu, a smatra se da je teološki fakultet završio u Italiji. Prvo svećeničko mjesto bilo mu je u Osijeku odakle odlazi u pruski rat kao kapelan. Tamo se predao Prusima i ostao u zarobljeništvu do kraja rata. U zarobljeništvu je naučio francuski jezik, a napisao je i knjigu „Svašta po malo iliti kratko složenje imena i riči u ilirski i njemački jezik“. To je bio priručnik za učenje stranog jezika.

1795. godine počinje u Podvinju djelovati kao upravitelj župe. Smatra se da o njegovom životu nedostaje mnogo podataka što bi upotpunilo sliku o njegovom djelovanju, a i o njegovom životu. (Kolenić, 2003)

4.3. Dragutin Tadijanović

Dragutin Tadijanović najpoznatija je osoba općine Podcrkavlje. Rođen je u Rastušju 4. studenoga 1905. Osnovno školovanje, odnosno Nižu pučku školu završio je u susjednom Podvinju, a Višu pučku školu i Realnu gimnaziju u Slavonskom Brodu. Tadašnja Realna gimnazija je današnja Gimnazija Matija Mesić koja se nalazila u prostoru današnjeg Strojarskog fakulteta na Korzu. Dok je pohađao Realnu gimnaziju pješačio je svaki dan iz Rastušja u Brod i natrag.

Slika 18. Dragutin Tadijanović

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://gugsb.hr/sedmi-susret-sjecanja-na-dragutina-tadijanovica/>)

U svojoj trinaestoj godini je počeo pisati prve pjesme, ali ih je uništio 1920. godine. 1920. godine počinje živjeti u brodskom samostanu gdje počinje pisati pjesme. Tu je napisao devet pjesama od kojih je osam objavljeno, a napisao je i kratku skladbu „Sjećanje“. U Zagrebu je najprije upisao studij šumarstva na Gospodarsko-šumarskom fakultetu, no ubrzo ga je napustio i upisao je studij južnoslavenskih književnosti i filozofije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Tijekom studija bio je korektor Narodnih novina, a nakon završenog studija bio je nastavnik hrvatskoga jezika i književnosti na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.

1933. godine dok je putovao vlakom iz Broda u Zagreb upoznao je Jelu Ljevaković, studenticu povijesti i umjetnosti s kojom se kasnije i vjenčao.

Obavljao je dužnost izvjestitelja za književnost kod Banovine Hrvatske, te je bio tajnik Hrvatskoga izdavačkog bibliografskog zavoda. Njegova urednička djelatnost nastavila se i u Nakladnom zavodu Hrvatske te u Zori. Osnovao je i uređivao biblioteku Djela hrvatskih pisaca u kojoj su objavljena djela Ivana Kozarca, Ivana Gorana Kovačića, Josipa Draženovića, Ivana Mažuranića i drugih. Tadijanović je 1953. godine izabran za člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti te je postao njezinim direktorom i tu je dužnost obavljao dvadeset godina.

U hrvatskoj književnosti pojavio se 1922. godine i to pod pseudonimom Margan Tadeon. Njegov opus sadrži više od 500 pjesama koje su objavljene u više od 40 zbirki, izbora i sabranih pjesama. Bavio se i prevodenjem poezije s njemačkog, češkog i slovenskog jezika, a njegove su pjesme i neke zbirke prevedene na dvadesetak stranih jezika (esperanto, makedonski, njemački, francuski, talijanski, engleski i drugi).

Za svoj rad je nagrađen brojnim nagradama: Zmajevom nagradom Matice srpske u Novom Sadu za zbirku Prsten, Nagradom grada Zagreba za cikluse pjesama iz zbirke Prsten, Nagradom Vladimira Nazora za životno djelo, Nagradom grada Slavenskoga Broda za životno djelo, Nagradom Josipa i Ivana Kozarca u Vinkovcima, Priznanjem grada Gospića i dr., a dodijeljena su mu i visoka društvena i državna priznanja: Orden rada sa zlatnim vijencem, Orden Republike Hrvatske sa zlatnim vijencem, Red kneza Trpimira s ogrlicom i danicom, najviše bugarsko državno odlikovanje Madarski konnik i dr. Uz brojne nagrade i priznanja, počasni je građanin Raba, Slavenskoga Broda, Zagreba, Udbine i Podlapca. (*Život i djelo*. Preuzeto 26. 5. 2015. s <http://www.dragutin-tadijanovic.com/>)

Umro je 27. lipnja 2007. godine u Zagrebu u 102. godini života.

Slika 19. Rodna kuća u Rastušju

(Preuzeto 4. 6. 2015. s http://hr.wikipedia.org/wiki/Dragutin_Tadijanovi%C4%87)

Slika 20. Radni stol Dragutina Tadijanovića

(Preuzeto 4. 6. 2015. s http://hr.wikipedia.org/wiki/Dragutin_Tadijanovi%C4%87)

5. OSNOVNA ŠKOLA „BLAŽ TADIJANOVIĆ“

Osnovna škola „Blaž Tadijanović“ nalazi se u Podvinju, naselju s kojim graniči općina Podcrkavlje. Budući da je Podvinje u sastavu grada Slavonskoga Broda, ono je ujedno i granica općine s gradom.

1767. godina je godina koja se spominje kao početak školstva u Podvinju. Tada je u Podvinju postojala trivijalna škola na njemačkom jeziku. 1829. godine utemeljena je narodna škola na materinskom jeziku pod nazivom „Obćinska narodna učiona“. Školu su tada pohađala djeca iz Podvinja, Rastušja, Tomice i Bukovlja u dva razreda. Nastava se odvijala u kući mjesnog poštara sve do 1835. godine kada izgrađena je prva školska zgrada. U toj se zgradi poučavalo sve do 1904. godine, a sljedeće godine se počelo poučavati u novoj zgradi sagrađenoj na istom mjestu sve do 1941. kada je u tijeku bio Drugi svjetski rat te je školu nastanila vojska. 1944. škola je spaljena te je uništena sva unutrašnjost, knjižnica i arhiv.

Škola je kroz svoju povijest mijenjala ime. Tako se od 1931. zvala Narodna škola Petra Svačića. 1941. promijenila je ime u Državna mješovita pučka škola. Nakon Drugog svjetskog rata se zvala V. osnovna škola sve do 1965. kada naziv mijenja u Osnovna škola „Mata Zvonarević“. U to su vrijeme škole podcrkavačkog područja pripojene školi u Podvinju.

Slika 21. Ostaci stare škole u Podvinju

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://os-btadijanovic-sb.skole.hr/skola/povijest>)

1981. godine škola je konačno dobila novu zgradu u kojoj se nastava odvija i danas. Budući da je nedugo nakon toga izbio Domovinski rat, nastava je zbog opasnosti od napada organizirana izvan prostora škole po privatnim kućama, a u prostorijama škole bile su smještene izbjeglice iz Bosanske Posavine, općinske službe i vojne postrojbe.

15. ožujka 1991. škola mijenja naziv u Osnovna škola „Blaž Tadijanović“ koji se zadržao i do danas kada predstavlja modernu, dobro opremljenu školu. (*Povijest škole*. Preuzeto 6. 5. 2015. s <http://os-btadijanovic-sb.skole.hr/skola/povijest>)

Slika 22. Osnovna škola u Podvinju danas

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://www.035portal.hr/vijest/politika/raspisan-javni-natjecaj-za-projekte-energetske-obnove-os-'hugo-badalic'-jelas-te-os-'blaz-tadijanovic'-1473%22>)

Učenike poučava i odgaja 43 učitelja (14 učitelja razredne nastave, 26 učitelja predmetne nastave i 3 vjeroučitelja) te 3 stručna suradnika (pedagog, defektolog i knjižničar). (*Djelatnici*. Preuzeto 6. 5. 2015. s <http://os-btadijanovic-sb.skole.hr/skola/djelatnici>) Škola se sastoji od velikog broja učionica, sportske dvorane i vanjskih igrališta. Nastava se odvija u dvije smjene, a učenicima je ponuđen veliki broj izvannastavnih aktivnosti. Škola je vrlo aktivna te su učitelji uključeni u mnogobrojne projekte željni novih znanja i rada na profesionalnom napredovanju.

Rad škole obuhvaća i područna škola u Podcrkavlju. Nastavu u Podcrkavlju svake godine pohađa oko 90 učenika u 4 razredna odjela (od prvog do četvrtog razreda). Nastava se odvija u jednoj smjeni. Područna škola u Podcrkavlju obuhvaća sela istoimene općine: Brodske Zdenice, Donji i Gornji Slatinik, Dubovik, Glogovicu, Grabarje, Kindrovo, Matković Malu, Oriovčić i Podcrkavlje. Djeca iz Tomice i Rastušja pohađaju nastavu u Podvinju. Područna se škola sastoji od 5 učionica. Svaki razredni odjel ima svoju učionicu, a jedna se učionica koristi za izvannastavne aktivnosti, izbornu nastavu te za predškolski odgoj. Nedostatak je što nema sportsku dvoranu pa se nastava Tjelesne i zdravstvene kulture odvija u učionicama. Nakon završenog četvrtog razreda, učenici pohađaju nastavu u matičnoj školi u Podvinju gdje

iz prevoze autobusi. (*Područna škola*. Preuzeto 6. 5. 2015. s <http://os-btadijanovic-sb.skole.hr/podrucna>)

Slika 23. Područna škola u Podcrkavlju

(Preuzeto 4. 6. 2015. s <http://os-btadijanovic-sb.skole.hr/podrucna>)

6. INTEGRIRANO POUČAVANJE

Integrirano poučavanje predstavlja specifičnu organizaciju nastave koja podrazumijeva povezanost više predmeta, odnosno njihovih sadržaja i ciljeva. „Integrirano je učenje proces bliži načinu na koji ljudski mozak prirodno funkcionira pa takav pristup podržava didaktičko kretanje u smjeru koncepta nastave usmjerene na aktivnosti. Učenje i rad, mišljenje i djelovanje, škola i život, razum i osjetilnost ponovo se međusobno približavaju, a teorija i praksa doživljavaju se cjelovito.“ (Krumes Šimunović, Blekić, 2013: 169)

Integrirano poučavanje ne podrazumijeva samo međupredmetnu povezanost, nego i aktivno učenje učenika, odnosno samostalan rad učenika. „Aktivnim učenjem učenika smatramo svaki onaj oblik učenja u kojemu učenik nije pasivni promatrač nego sudionik koji radom na izvršenju određenoga zadatka ili više zadataka pridonosi svom razvoju u kognitivnom, afektivnom ili motoričkom području povezanom s ciljem učenja.“ (Matijević, Radovanović, 2011: 68)

Prema Čudini-Obradović i Brajković (2009) integrirano je poučavanje planiranje i organiziranje poučavanja međusobno povezanih različitih disciplina i područja koji imaju isti cilj - postizanje dubokog razumijevanja sadržaja, ali i ovladavanje vještinama.

„Bit integriranog poučavanja je u tome da se djeci pomogne da prouče svijet oko sebe onakav kakav je on u stvarnosti (u njima bliskoj stvarnosti), a znanje i vještine koje steknu na takav, njima prirodan način, pomoći će im u postizanju više razine razumijevanja i djelovanja. Onda će moći apstrahirati, zanemariti cjelinu, usredotočiti se na dijelove i ponovno ih povezati. Znanje koje je usvojeno u odijeljenim, posebnim školskim predmetima, neće biti primjenjivo u rješavanju svakodnevnih problema, niti u skladu s načinom na koji odrasli rješavaju probleme u svakodnevnim situacijama.“ (Čudina-Obradović, Brajković, 2009: 17) Kako autorice navode, razlika između integriranoga i tradicionalnoga ponašanja je u promjeni ciljeva, odnosno obrazovni ciljevi nisu samo kognitivni nego su oni i afektivni među kojima se izdvajaju osjećaj sigurnosti, samopouzdanje, odsutnost straha, sloboda u izražavanju mišljenja i sl. te socijalni ciljevi u kojima se izdvajaju vještina komuniciranja, suradnički rad, sposobnost preuzimanja inicijative, prihvaćanje različitosti.

Kako bi integrirano poučavanje bilo uspješno, potrebni su neki preduvjeti kako bi takvo poučavanje bilo uspješno. Prvi je preduvjet postizanje ozračja sigurnosti u razredu, tj. odsutnost straha, kritike, prihvaćanje učenika i ideja, cijenjenje humora i različitosti. Ostvarivanje prvoga preduvjeta za sobom povlači i ostale preduvjete kao što su: postizanje

vedrog emocionalnog raspoloženja – oduševljenja, entuzijazma, znatiželje, veselja zbog otkrivanja, zadovoljstva zbog napretka; poticanje smislenosti učenja, postavljanje pitanja i traženje obrazloženja; omogućavanje učeničkog samostalnog izbora o načinu dolaženja do rezultata, o izboru izvora i donekle sadržaja; davanje učenicima povratnu informaciju o rezultatima rada. (Čudina-Obradović, Brajković, 2009)

Integrirano poučavanje, odnosno integrirana nastava oblik je nastave koji je usmjeren na učenika. Za razliku od tradicionalne nastave u kojoj učitelj ima ulogu vođe u nastavi koji učenicima prenosi činjenična znanja, u integriranoj nastavi učitelj prima ulogu osobe koja učenike usmjerava kako bi sami došli do zaključaka i spoznaja tijekom obavljanja nekog zadatka ili vođenja razgovora.

„Učitelj više nije izvor znanja, prenositelj znanja, glavni autoritet. U integriranom poučavanju učitelj je katalizator koji potiče učenikovo ponašanje. On je sličan dobrom sportskom treneru koji stvara situaciju učenja vještine i onda promatra napredak sportaša potičući ga, savjetujući i omogućujući njegov najbolji samostalan razvoj.“ (Čudina-Obradović, Brajković, 2009: 80)

Učitelj je taj koji učenicima podiže samopouzdanje i samopoštovanje, razvija i potiče toleranciju te ih vodi u njihovom napredovanju i podiže temelje za život i daljnje školovanje. Kako postoje razlike između učitelja koji tradicionalno poučavaju i onih koji integrirano poučavaju, tako postoje i razlike između učenika. Autorice Čudina-Obradović i Brajković (2009) navode kako su osobine učenika u integriranoj nastavi aktivnost, odgovornost za vlastite postupke i učenje, preuzimanje inicijative, izbor sadržaja, izvora i načina rada. Ono što u integriranoj nastavi neće dovesti do napretka je pasivnost, šutnja i samo slušanje pa se takve osobine učenika u integriranoj nastavi mogu nazvati „nedisciplinirano ponašanje“ kao što je to u tradicionalnoj nastavi hodanje, razgovor s drugim učenicima, promatranje tuđih uradaka što je u integriranoj nastavi sasvim uobičajena pojava.

7. EMPIRIJSKI DIO

Budući da je poznavanje svoga zavičaja temelj za upoznavanje drugih zavičaja i drugih krajeva svijeta, željela sam da učenici u čijem sam razredu bila na praksi bolje upoznaju svoj zavičaj i njegovu prošlost. Temu Prirodoslovno-geografska i kulturno povijesna obilježja općine Podcrkavlje povezala sam sa starim zanatima i narodnim običajima naše općine iz čega je proizašao integrirani dan „Stari zanati našega zavičaja“ i projekt s učiteljicom „Narodni običaji u našem zavičaju“. De Zan (2005) zavičaj definira kao naselje i prostor oko škole koju učenik pohađa. Zavičaj nije određen granicama pa se stoga treba promatrati s nekoliko gledišta i to sa zemljopisnoga, gospodarskog, povijesnog, kulturnog polazišta. Neposrednim promatranjem zavičaja učenici spoznaju pojave u svom zavičaju, a te pojave u njihovom zavičaju su temelj za razumijevanje pojava izvan zavičaja.

7.1. Cilj istraživanja

Cilj ovoga istraživanja je upoznati učenike sa specifičnostima njihovoga zavičaja u prošlosti. Predočiti učenicima kako se život nekada odvijao i potaknuti ih da njeguju kulturnu baštinu.

7.2. Sudionici

Sudionici cjelokupnoga istraživanja su učenici 4. d razreda učiteljice Snježane Marić u Osnovnoj školi „Blaž Tadijanović“ u Podvinju, Područna škola u Podcrkavlju. Razred se sastoji od 22 učenika – 6 djevojčica i 16 dječaka od kojih jedan učenik ima teškoće socijalne integracije.

7.3. Opis procesa

Prije samog provođenja ovoga istraživanja, zatražila sam dopuštenje roditelja za fotografiranje učenika na nastavi te sam dobila dopuštenje svih roditelja što mi je uvelike

olakšalo održavanje nastave. Fotografije se koriste samo za potrebe pisanja ovoga diplomskog rada. Prije samoga planiranja i sama sam se morala upoznati sa starim zanatima našega zavičaja kako bih učenike mogla naučiti nešto o njima.

- Ciljevi integrirane nastave:
- razumjeti pročitani tekst i poruku teksta
 - ostvarivanje igrokaza primjerenih učeniku
 - upoznati narodne običaje svoga kraja
 - stvaranje odnosa u cjelini slikarskom tehnikom tempere
 - upoznati i usavršiti narodni ples

Integriranu sam nastavu podijelila u dva dana. Zbog ranije planiranih aktivnosti razreda (izlet u Zagreb) i samog rasporeda sati, bilo je teško uvrstiti sve planirane aktivnosti u jedan dan, stoga sam integriranu nastavu provela 25. i 27. ožujka 2015. U prvom sam danu obuhvatila nastavne sadržaje iz Hrvatskoga jezika i Prirode i društva, a u drugom Likovnu kulturu i Tjelesnu i zdravstvenu kulturu. (Prilog 1.)

Projekt „Narodni običaji u našem zavičaju“ trajao je mjesec i pol dana, odnosno, učenici su dobili zadatak istražiti u svojim selima kako su se u prošlosti obilježavali različiti događaji, npr. crkveni god, poznatiji kao „kirvaj“, svatovi, blagdani i slično. Kada su prikupili podatke, u skupinama su radili plakate te izlagali ostatku razreda.

Cjelokupno istraživanje odvijalo se u prostorijama Osnovne škole „Blaž Tadijanović“ u Podvinju, Područna škola u Podcrkavlju.

7.3.1. Integrirani dan „Stari zanati našega zavičaja“

1. dan – 25. ožujka 2015.

Hrvatski jezik

Integriranu sam nastavu započela čitanjem priče Slavonski divani. (Prilog 2.) Priču sam sama smislila budući da nisam pronašla priču takve tematike i koja je zasićena zavičajnim govorom i riječima karakterističnim u našem području. Uslijedio je razgovor o pročitanoj interpretaciji.

Slika 24. Interpretacija priče Slavonski divani

Slika 25. Interpretacija priče Slavonski divani

Budući da je priča sastavljena tako da je bila zasićena riječima iz prošlosti karakterističnim za naš kraj, pretpostavljala sam da će im mnoge riječi biti nepoznate, no učenici su me ugodno iznenadili – većina riječi im je bila poznata, a za neke su još naveli i sinonime koji nisu bili spomenuti u priči.

Budući da se način života koji je opisan u priči u nekim selima zadržao i danas, učenici su bili zainteresirani i otvoreni za razgovor te su iznosili svoje doživljaje i anegdote, a neki su čak i prepričavali jedan svoj dan kada su na praznicima i kada nema škole. Uslijedilo je čitanje priče učenika kako bi usvojili naglasak i izgovor određenih riječi koje su bile potrebne za sljedeću aktivnost.

Nakon čitanja priče, učenicima sam pročitala igrokaz koji predstavlja jedan segment priče Slavonski divani, ali u svom razrađenom obliku. (Prilog 3.) Nakon što su učenici nekoliko puta pročitali tekst po ulogama, podijelili su se u 4 grupe po 5 učenika. Zadatak im je bio da izvježbaju igrokaz po ulogama pazeći na izgovor riječi, a kasnije su glumili pred ostatkom razreda.

Slika 26. Učenici se pripremaju za igrokaz

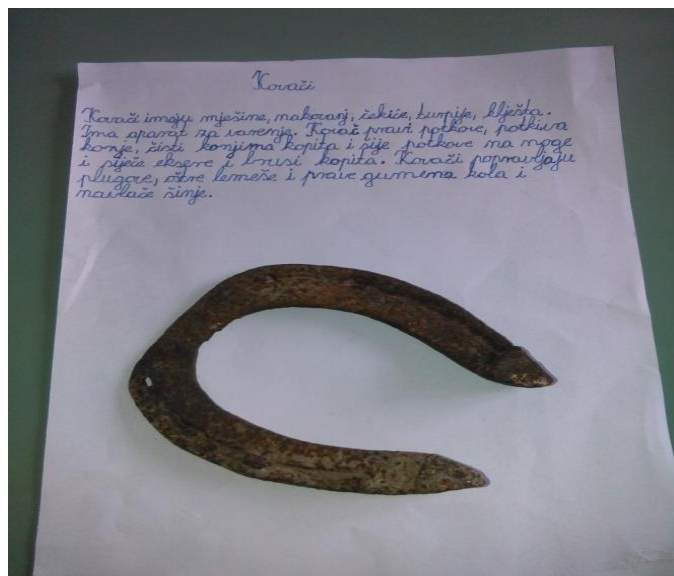
Slika 27. Učenici glume

Priroda i društvo

Učenici su nastavili raditi u grupama. Jednom prilikom na satu Prirode i društva jedan se učenik pohvalio da mu je djed bio kovač te je izrazio želju da bi ostatak razreda htio upoznati s tim zanatom. To mi se učinilo kao dobar uvod u ovu aktivnost, stoga je taj učenik na ovom satu Prirode i društva iznio drugim učenicima što je saznao o ovom starom zanatu te je uz zanimljive činjenice donio i potkovu.

Slika 28. Učenik čita pripremljeni tekst

Slika 29. Učenikov pripremljeni tekst i potkova

Usljedio je razgovor o iznesenim podacima, o alatu koji koriste kovači, za što služe potkove i kako se izrađuju te o drugim starim zanatima koje učenici poznaju. Prije početka ove aktivnosti pripremila sam četiri radna mjesta za rad u ciklusima od kojih je svako radno mjesto imalo svoje ime – Bačvarstvo, Krečarstvo, Tkalački stan i Heklanje, pletenje i vezenje. Na svakom radnom mjestu nalazili su se materijali koji su se odnosili na određenu temu. (Prilog 4.) Uz pripremljene materijale na radnim listićima za svako radno mjesto, za radno mjesto Bačvarstvo donijela sam malu bačvu i alat kojim se koriste bačvari kako bi ga učenici mogli detaljnije proučiti. Za radno mjesto Krečarstvo jedan je učenik donio grumen vapna, a na radnom mjestu Heklanje, pletenje i vezenje učenike sam učila heklati.

Prije samog početka ove aktivnosti, svaki je učenik dobio radni listić s pitanjima (Prilog 5.) na koja su morali odgovoriti ovisno o tome na kojem se radnom mjestu nalaze. Na svakom radnom mjestu proveli su šest minuta.

Učenici su se odlično snalazili u ovoj aktivnosti jer su pažljivo slušali upute. Sa zanimanjem su mijenjali radna mjesta željni novih znanja i zanimljivosti. Da im se posebno svidjela ova aktivnost, vidljivo je i analizom evaluacijskog listića.

Slika 30. Radno mjesto Bačvarstvo

Slika 31. Radno mjesto Krečarstvo

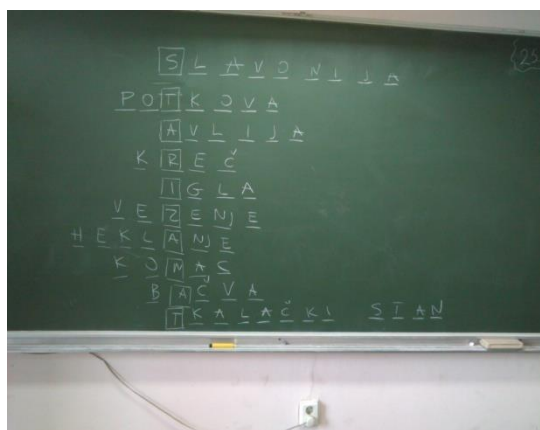

Slika 32. Radno mjesto Tkalački stan

Slika 33. Radno mjesto Heklanje, pletenje i vezenje

Nakon što su učenici prošli sva radna mjesta, zajedno smo provjerili zadatke koje su ispunjavali tijekom rada u ciklusima. Na kraju sata su na ploči riješili križaljku čije je rješenje bilo *stari zanat*.

Slika 34. Križaljka

2. dan – 27. ožujka 2015.

Likovna kultura

Drugi dan integrirane nastave započinjemo Likovnom kulturom te razgovorom o narodnoj nošnji. O tome kakve oni poznaju, kako izgledaju, od čega se sastoji muška naroda nošnja, od čega se sastoji ženska narodna nošnja, kada se danas nosi, a kada se nosila u prošlosti. Jedna je učenica članica KUD-a „Krešimir Šimić“ – starija dječja skupina te nam je opisala svoju narodnu nošnju, od čega se sastoji i kako izgleda, što se nosi ljeti, a što zimi.

Nakon toga sam učenicima pokazala primjere narodnih nošnji te su primijetili da narodna nošnja ima i heklanih dijelova što su povezali s aktivnostima povezanim s Prirodom i društvom. Uslijedio je razgovor o narodnim nošnjama koje sam im pokazala, koji motivi prevladavaju, koje boje prevladavaju i sl.

Zatim sam s učenicima ponovila tehniku tempere te im zadala njihov zadatak, a on je bio naslikati tehnikom tempere ples folklorne ostavštine – naglasak je bio na plesačima i bogatoj narodnoj nošnji. Dok su učenici slikali svoje radove, u pozadini je tiho svirala slavonska glazba što je doprinijelo boljoj i opuštenijoj atmosferi, a neki su i zapjevali.

Slika 35. Učenici slikaju svoje radove

Slika 36. Učenici slikaju svoje radove

Slika 37. Učenici slikaju svoje radove

Slika 38. Učenički radovi

Nakon što su učenici uspješno završili svoje radove, uslijedio je razgovor o njihovom zadatku i radovima. Učenici su mi ponovili što je bio njihov zadatak i složili su se da su svi uspješno završili svoje radove što je i vidljivo na slici 38. Učenički radovi.

Ono što me posebno veseli jest to što sam zajedno s učiteljicom odabrala nekoliko radova i poslala na V. likovno – literarni natječaj „Povist mista moga“ (Pivalo se i balalo u ona vrimena) koji je raspisala Osnovna škola „Rogoznica“ u Rogoznici. Zamisao o likovno – literarnom natječaju „Povist mista moga“ proizašla je iz potrebe za istraživanjem svojih korijena, jezika, tradicije i narodnih običaja.

Na natječaju su mogli sudjelovati svi učenici od 1. do 8. razreda osnovnih škola. Svaka je škola mogla sudjelovati s najviše pet radova iz područja literarnog izražavanja i deset radova iz područja likovnog izražavanja. Motiv/poticaj radova bili su ples i pjesma bogate folklorne ostavštine naše domovine s naglaskom na lokalnu sredinu i/ili zavičaj – pjevači, plesači, plesne forme, narodna nošnja.

Tjelesna i zdravstvena kultura

Prije početka same aktivnosti, učenici su počistili učionicu, spremili pribor koji im je bio potreban za Likovnu kulturu i razmaknuli su klupe nestrpljivo čekajući aktivnosti iz Tjelesne i zdravstvene kulture.

Učenici su se zagrijali, nakon čega su uslijedila ciklična kretanja uz glazbu. Glazba je također bila slavonska. U skladu s ritmom glazbe, učenici su na moj znak hodali sitnim koracima, noga ispred noge te normalno hodanje uz okret koji je bio signaliziran mojim pljeskom. Aktivnost smo ponovili dva puta, prvi sam put ja radila zajedno s učenicima, a drugi put sam

im davala upute ako je to bilo potrebno, jer su već bili usvojili kada trebaju promijeniti pokrete u skladu s glazbom.

Slika 39. Ciklična kretanja uz glazbu

Usljedilo je učenje plesnih koraka uz pjesmu Čaj Ćiro. Izabrana je baš ta pjesma jer je povezana s pričom Slavonski divani. Učenicima sam ispisala riječi pjesme kako bi mogli pjevati. Pokazala sam korake nekoliko puta, a zatim su učenici plesali zajedno sa mnom.

Slika 40. Učenje plesnih koraka

Kada su učenici naučili korake, uhvatili su se u kolo i plesali i pjevali uz glazbu.

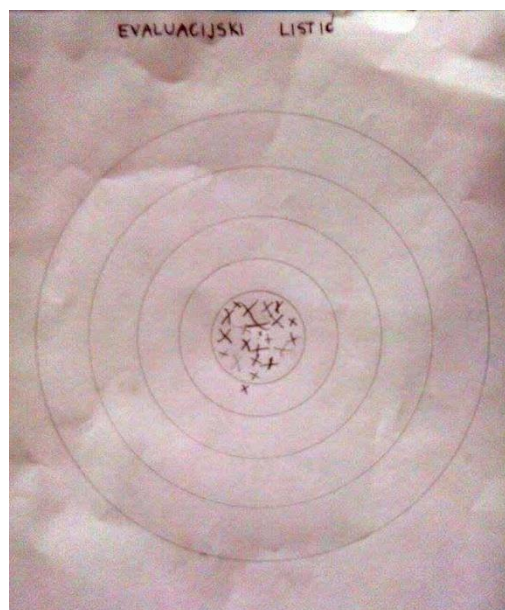

Slika 41. Plesanje u kolu

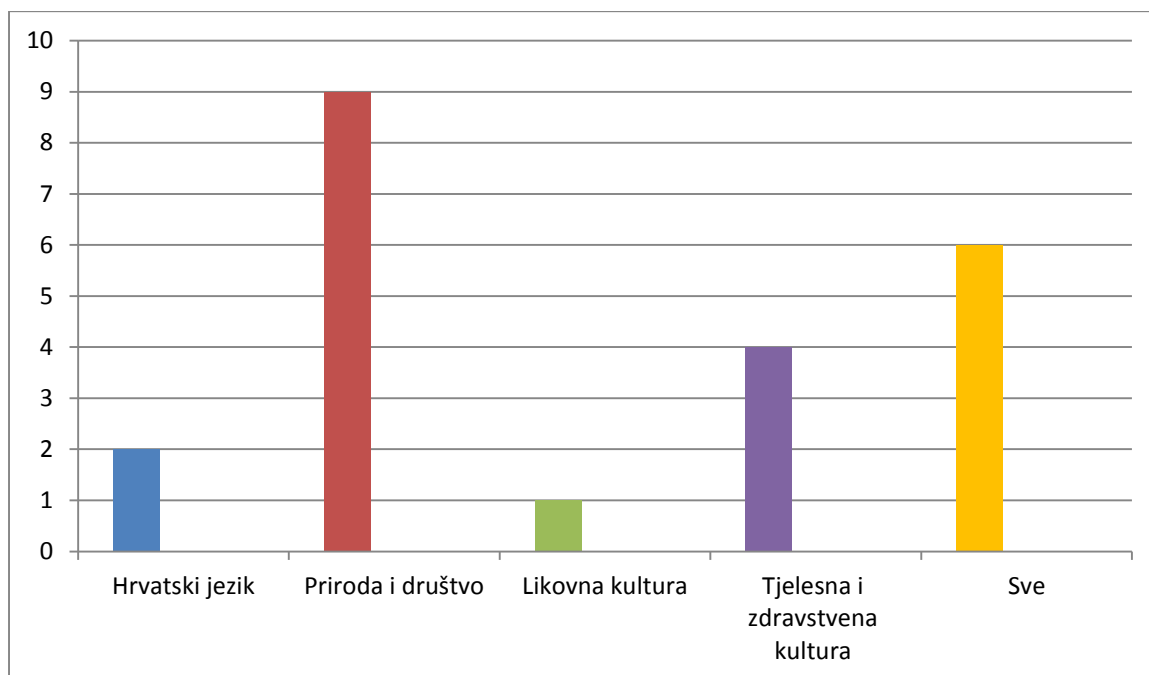
Slika 42. Plesanje u kolu

Na kraju sata učenicima sam dala evaluacijski listić kojim su iskazali svoje (ne)zadovoljstvo ovom temom i načinom rada na način da stave znak x u krug ovisno o tome koliko im se svidjelo. Ako su im se aktivnosti jako svidjele i bile zanimljive, znak x je trebao biti bliže središtu kruga. Ukoliko su im se aktivnosti manje svidjele, znak x je trebao biti dalje od središta.

Slika 43. Evaluacijski listić

Uz evaluacijski listić, svaki je učenik dobio i papirić na koji su morali napisati koje su im se aktivnosti najviše svidjele, a u grafikonu 1. prikazani su rezultati.

Grafikon 1. Rezultati evaluacije „Najviše su mi se svidjele aktivnosti iz...“

Iz grafikona 1. vidljivo je da su se učenicima najviše svidjele aktivnosti iz Prirode i društva. Takve sam rezultate i očekivala jer su učenici tijekom ove aktivnosti bili vrlo zainteresirani i aktivni. Vesele me rezultati i posljednjeg stupca koji pokazuje da je šest učenika odgovorilo su im se sve aktivnosti svidjele. Učenici su mi u razgovoru rekli da im se jako sviđa takav način rada i da bi željeli i neke druge teme obraditi na ovakav način. Također su mi istaknuli da sam ih potaknula na daljnje istraživanje našeg zavičaja, a to i jest bio cilj ovoga integriranoga dana.

7.3.2. Narodni običaji u našem zavičaju

Projekt Narodni običaji u našem zavičaju provela sam zajedno s učiteljicom Snježanom Marić. Ovaj je projekt pokrenut u želji za istraživanjem običaja u općini Podcrkavlje i kako bi se učenici koji žive na ovim područjima upoznali s prošlošću krajeva u kojima žive.

Učenici su dobili zadatak istražiti kako su se u prošlosti obilježavali crkveni godovi, svatovi, blagdani u selu u kojemu žive i iste te informacije bilježiti. Za taj su zadatak imali mjesec i pol dana vremena. „Usmjerimo li pozornost na nastavnu praksu u našim osnovnim školama,

neće nam biti teško zapaziti da se u radu s učenicima osim učitelja susreću i drugi ljudi koji pred učenicima govore o svojim iskustvima pa su time i oni izvori znanja. Najčešće su to sudionici različitih događaja. Oni najbolje mogu govoriti o pojavama koje su sami doživjeli. O tome oni pričaju s mnogo osjećaja pa to ostavlja snažan dojam na male učenike. Tako pred našim učenicima govore: umjetnici, znanstvenici, sportaši, mornari, piloti, glumci, ljudi koji su doživjeli neki veliku prirodnu nepogodu (potres, poplavu, požar), sudionici rata, važnih sastanaka u zemlji i svijetu, i drugi.“ (Bezić, 1998: 50-51) U ovome su slučaju starije osobe pripovijedale učenicima o narodnim običajima, no ti izvori znanja nisu bili u učionici i svim učenicima iznosili znanja i događaje, nego su učenici sami morali tražiti takve osobe, jer kako autor kaže, oni najbolje mogu o tome govoriti, jer su to i proživjeli.

Kada je istekao rok za prikupljanje podataka, učenici su u školi u grupama radili plakate. Grupe smo formirali po selima, odnosno učenici koji žive u istom selu činili su jednu grupu. Moram napomenuti da u ovome projektu nisu obuhvaćena sva sela općine i to Rastušje i Tomica jer učenici ova dva sela nastavu pohađaju u matičnoj školi u Podvinju.

Prije izrade plakata učenici su razgovarali o onome što je svatko od njih prikupio. Kada su se dogovorili što će se nalaziti na plakatu, krenuti su u izradu.

Slika 44. Učenici izrađuju plakat

Slika 45. Učenici izrađuju plakat

Slika 46. Učenici izrađuju plakat

Slika 47. Učenici izrađuju plakat

Učenici su nakon izrade u grupama izložili svoje radove. Nakon izlaganja uslijedio je razgovor o izloženom. Učenici su zaključili da se običaji sela naše općine ne razlikuju mnogo i da su veoma slični.

Primjer teksta koji se nalazio na plakatu za selo Podcrkavlje: „Kako su se nekada slavili svatovi? Svatovi su nekada bili nedjeljom. Mlada se nije oblačila u vjenčanicu nego je imala bijelu narodnu nošnju, a umjesto vea bijeli vjenčić na glavi. Oko vrata imala je velike dukate koji su visili do pola prsa. Mlada je tada stavljala tkane peškire glavnoj rodbini: svekru, svekrvi, kumovima, roditeljima, braći, sestrama, djeverovima itd. na vjenčanje se išlo kočijom koja je bila okićena peškirimima i cvijećem. Išlo se kod matičara pa tek onda u crkvu. Mladoj se prije krala cipela pa se moralo platiti onom tko ju nađe. Jest se nije smjelo prije kuma i mladenaca. Kad mladenka dođe u momkovu kuću u krilo joj se stavi muško dijete.

Kako se nekada čijalo perje? Čijalo je nekada trajalo od jutra do mraka. Spremalo se cijeli dan. Pekli su se kolači, kuhao se kukuruz i pekle su se pogačice. Kada bi se to sve pospremalo išlo bi se zvati na čijalo perja. Išlo se od kuće do kuće i tako bi čijanje perja bilo prava zabava. Pjevalo se, razgovaralo se, a dečki su se curama udvarali. Dečki su uvijek znali gdje je čijalo perja i koje su cure tamo pa bi uhvatili goluba, ušuljavali se u kuću i pustili ga među žene, a perje leti na sve strane. Onda momci pjevaju pod prozorom, a cure im uzvraćaju. I tako do kasno u noć. I na kraju su se mnoge ljubavi stvorile na čijalima perja.“ V. Š.

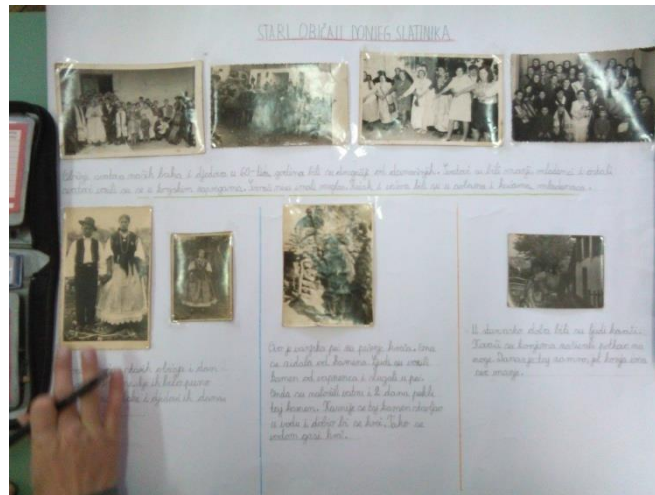

Slika 48. Učenici izlažu svoje radove

Slika 49. Učenici izlažu svoje radove

Učenici su se zaista potrudili saznati što zanimljivije informacije što se vidi i iz gore navedenoga primjera. Tijekom razgovora su istaknuli kako su uživali istražujući i slušajući što se prije obilježavalo i kako budući da im je to do sada bila velika nepoznanica s obzirom na običaje današnjeg modernog doba. Neki su svoje plakate upotpunili i slikama svojih baka i djedova.

Slika 50. Plakat

Slika 51. Plakat

Na kraju su učenici ispunili evaluacijski listić koji se sastojao od 5 pitanja:

1. Što si naučio radeći projekt?
2. Što ti je bilo najbolje u radu na projektu?
3. Što ti je bilo teško u radu na projektu?
4. Kako ti se sviđa ovakav način rada?
5. Što bi promijenila/o u ovom načinu rada?

Učenici su dali pozitivne komentare na ovakav način rada, a ono što su najviše isticali bio je razgovor s drugim osobama i zanimljivost informacija koje su od njih dobili.

7.4. Rasprava

Tijekom ovoga istraživanja shvatila sam koliko je dobra organizacija bitna kako bismo u nečemu uspjeli te da nije dovoljno odrediti samo problem i ciljeve istraživanja i aktivnosti. Prilikom osmišljavanja aktivnosti razmišljala sam o tome kako ih rasporediti, kako postaviti radna mjesta, hoće li biti zanimljivo učenicima, hoće li biti primjerene učenicima i sl. Tijekom ovoga procesa sam mnogo naučila. Prvo je istraživanje koje sam sama provodila, bez kolegica s godine, bez podjele organizacije i prikupljanja materijala potrebnih za nastavu. Shvatila sam da istraživanje zahtijeva puno truda i rada te da uz to rezultati neće izostati. Na kraju svega provedenoga sam shvatila da rezultati nisu izostali, da sam uspjela ostvariti svoje ciljeve, da sam upoznala učenike sa njihovim zavičajem u prošlosti, zorno im prikazala te ih potaknula na daljnje istraživanje.

Ono što želim posebno istaknuti tijekom ovoga procesa je aktivnost učenika. Neke aktivnosti su im se više svidjele, neke manje, ali su na njih ostavile pozitivan dojam što su pokazali i evaluacijski listići. Moram priznati da me jako iznenadilo što su svi dječaci htjeli probati heklati te se pri ovoj aktivnosti nisu ustručavali pokazati svoju znatiželju i želju da nauče nešto novo. Učenici su željeli razgovarati sa mnom, ispitivali što je sljedeće na redu, što trebaju donijeti za sljedeći put, ostajali poslije nastave da mi pomognu prikupiti materijale i očistiti učionicu (što nije bila baš uobičajena pojava jer inače jure iz učionice čim zvoni). Također sam uočila sam su inače slabiji učenici bili vrlo uspješni u ovim aktivnostima i oni manje aktivni učenici bili su znatno aktivniji. Neki su učenici pokazali sposobnosti i vještine za koje drugi možda nisu znali te su time dobili posebnu pozornost i divljenje drugih učenika. Tijekom razgovora s učenicima saznala sam da su im se svidjele aktivnosti, a nekoliko dana nakon provođenja integriranog dana čula sam učenike kako pjevuje pjesmu koju su naučili i prepričavaju smiješne događaje iz priče. To me posebno razveselilo.

Učenici su mi rekli da su željni takvog oblika nastave, da ih ona motivira i potiče na stvaralaštvo te pridonosi opuštenijoj atmosferi u razredu. Shvatila sam da je potrebno mnogo truda i rada oko pripreme i samog rada s djecom no njihovi osmjesi i zadovoljstvo na licima su svakako najveći dar svakom učitelju. Iako sam mnogo brinula oko same organizacije i uspješnosti, smatram da sam uspjela i vjerujem da će im ove radionice ostati u lijepom sjećanju. Nekoliko dana nakon našeg posljednjeg susreta donijela sam im fotografije kako bi mogli ukrasiti pano u svojoj učionici.

Proučavajući diplomatske radove kolega koji su diplomirali prethodnih godina, a isto su provodili integrirani dan, shvatila sam da nam se iskustva podudaraju, odnosno da provođenje

ovakve nastave pruža zadovoljstvo i nama učiteljima, a i učenicima koji ustvari i jesu u središtu nastavnoga procesa. Primijetila sam i neke razlike, a to su suradnja i komunikacija učenika u razredu u kojemu sam ja provodila integrirani dan i u kojemu su kolege provodile. Kao što sam već navela, učenici su tijekom moga integriranog dana odlično surađivali, bolji učenici su pomagali slabijima te su uz njihovu pomoć pokazali i neke vještine koje dotad nisu imali prilike pokazati. No, suradnja učenika, odnosno nesuradnja može predstavljati i problem tijekom ovakvog poučavanja koje se temelji upravo na suradnji učenika. Salopek (2012) navodi da je svrha integracije produbljivanje i širenje pogleda na svijet, znanost i umjetnost, a da su zadaće razvijanje sposobnosti zapažanja, otkrivanje zajedničkih i različitih sastavnica među prirodnim sadržajima, razvijanje stvaralačke mašte učenika, sposobnosti uspoređivanja, logičkog zaključivanja i kreativnog mišljenja. Kako je bitna suradnja među učenicima te suradnja učenika i učitelja, tako autorica navodi da je za uspješnu integraciju potrebna i suradnja s roditeljima koji se otvorenom i jasnom komunikacijom uključuju u rad škole te tako postaju partneri učiteljima.

8. ZAKLJUČAK

Općina Podcrkavlje nalazi se u sjevernom dijelu Brodsko-posavske županije na obroncima Dilj gore i dolini Glogovice. Razvoju općine ponajviše pridonosi blizina grada Slavnskoga Broda te državna cesta D 53 kojoj su glavni čvorovi Granični prijelaz Donji Miholjac, Našice i Granični prijelaz Slavonski Brod. Dan općine obilježava se 28. lipnja u spomen na osnivanje 108. brigade Zbora narodne garde Republike Hrvatske. Općinu sačinjava 12 naselja: Brodski Zdenci, Donji Slatinik, Gornji Slatinik, Dubovik, Glogovica, Grabarje, Kindrovo, Matković Mala, Oriovčić, Podcrkavlje, Rastušje i Tomica te trinaesto naselje Crni Potok u kojemu više nema stanovnika. Stanovništvo se većinom bavi poljoprivredom, a stanovnici sela koja su bliže Slavanskom Brodu svoje proizvode plasiraju na slavonskobrodskoj tržnici. Budući da općina obiluje brdovitim područjima koja su pogodna za uzgoj voća, voćnjaci jabuka, krušaka, šljiva i drugog voća te vinogradi, nisu rijetka pojava ovoga kraja.

Općina ima bogat društveni i kulturni život. Svako selo u općini ima svoju crkvu, a dvije po svojim karakteristikama spadaju u spomenike kulture. To su crkva sv. Petra u Brodskim Zdencima i crkva sv. Stjepana u Glogovici u kojoj je sahranjen Vid Došen. Na području općine djeluju brojne udruge od kojih je najaktivnije Kulturno-umjetničko društvo „Krešimir Šimić“ koje broji oko 80 članova u pet skupina: velika folklorna skupina, starija dječja skupina, mlađa dječja skupina, muška pjevačka skupina „Rakijaši“ i dječja tamburaška sekcija. Kulturno-umjetničko društvo već tradicionalno organizira kulturno-zabavnu manifestaciju „Rakijada“ kojom se nastoji sačuvati običaje ovih krajeva i tradiciju pečenja rakije od šljiva.

Pečenje rakije samo je jedan od starih narodnih običaja kojim se ovaj dio Brodsko-posavske županije diči. Poznavanje svoga zavičaja zadaća je svakog pojedinca, a to uključuje poznavanje povijesti, geografskoga položaja, društvenoga i kulturnoga života, narodnih običaja, specifičnosti govora i slično. Budući da živimo u modernom dobu kada se zaboravljaju vrijednosti koje su se u prošlosti njegovale, potrebno je ljude osvijestiti o njihovoj važnosti. Često se u razgovoru čuje uzrečica „uči se od malih nogu“ stoga je na učiteljima velik zadatak - učiti učenike o pravim vrijednostima, učiti ih da vole svoj zavičaj te da njeguju njegove običaje.

U drugom dijelu rada opisan je proces i rezultati integriranog dana „Stari zanati našega zavičaja“ te projekta „Narodni običaji u našem zavičaju“. Cilj je bio upoznati učenike sa

specifičnostima njihovoga zavičaja u prošlosti te predočiti učenicima kako se život nekada odvijao i potaknuti ih da njeguju kulturnu baštinu, a realizacijom istraživanja on je i ostvaren. Rezultati pokazuju zadovoljstvo učenika ovakvim načinom rada u nastavi te njihovu zainteresiranost za detaljnije istraživanje svoga zavičaja i njegove prošlosti. Također je uočena velika motiviranost i aktivnost učenika tijekom ovakvoga načina rada, a osmjesi i zadovoljstvo na licima učenika nisu bili izostavljeni.

LITERATURA

1. Bezić, K. (1998). *Metodika nastave prirode i društva (Tehnologija nastave)*, Treća knjiga. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor.
2. Čudina-Obradović, M., Brajković, S. (2009). *Integrirano poučavanje*. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak.
3. De Zan, I. (2005). *Metodika nastave prirode i društva*. Zagreb: Školska knjiga.
4. Državni zavod za statistiku. *Popis stanovništva*. Preuzeto 27. 4. 2015. s <http://www.dzs.hr/>
5. Đurić, T., Feletar, D. (2002). *Stari gradovi, dvorci i crkve Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema*. Zagreb: Hrvatski zemljopis.
6. Kolenić, Lj. (2003). *Brodski jezikoslovci*. Slavonski Brod: Matica Hrvatska Slavonski Brod.
7. Krpan, S. (1994). *Zavičajnici*. Slavonski Brod: Matica Hrvatska.
8. Krumes-Šimunović, I., Blekić, I. (2013). Prednosti korelacijsko-integracijskoga sustava u pristupu književnom djelu. *Život i škola*, Vol.59., 29(1/2013), 168.-187. (Preuzeto 15. 5. 2015. s http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=179492)
9. Marković, M. (2002). *Slavonija – povijest naselja i podrijetlo stanovništva*. Zagreb: Golden marketing.
10. Matijević, M., Radovanović, D. (2011). *Nastava usmjerena na učenika*. Zagreb: Školske novine.
11. *Nastavni plan i program za osnovnu školu*. Preuzeto 2. 6. 2015. s <http://public.mzos.hr/Default.aspx?art=12662>
12. Prilog „*Slavonske općine koje život znače*“. (2009). Večernji list.
13. Salopek, A. (2012). *Korelacija i integracija u razrednoj nastavi*. Zagreb: Školska knjiga.
14. Ščrbašić, J. (2008). *Mjestopisi broskog Posavlja*. Slavonski Brod: Brodska riječ.
15. Urbanistički zavod Grada Zagreba. (2001). *Prostorni plan uređenja općine Podcrkavlje*. Zagreb.
16. *Osnovano Dobrovoljno vatrogasno društvo Podcrkavlje*. Preuzeto 4. 5. 2015. s http://www.podcrkavlje.hr/dvd_podcrkavlje.php
17. *Povijest župe*. Preuzeto 4. 5. 2015. s http://www.podvinje.org/ozupi_povijest.html

18. *Župa svetog Antuna Padovanskog*. Preuzeto 4. 5. 2015. s <http://www.podvinje.org/#>
19. *KUD „Krešimir Šimić“ - O nama*. Preuzeto 4. 5. 2015. s http://www.kud-kresimirsimic.hr/o_nama.php
20. *Povijest škole*. Preuzeto 6. 5. 2015. s <http://os-btadijanovic-sb.skole.hr/skola/povijest>
21. *Djelatnici*. Preuzeto 6. 5. 2015. s <http://os-btadijanovic-sb.skole.hr/skola/djelatnici>
22. *Područna škola*. Preuzeto 6. 5. 2015. s <http://os-btadijanovic-sb.skole.hr/podrucna>
23. *Život i djelo*. Preuzeto 26. 5. 2015. s <http://www.dragutin-tadijanovic.com/>
24. *Martolozi*. Preuzeto 2. 6. 2015. s <http://www.hrleksikon.info/definicija/martolozi.html>

PRILOZI

Prilog 1.

ŠKOLA	„Blaž Tadijanović“ Podvinje, PŠ Podcrkavlje	NADNEVAK	25. ožujka 2015. 27. ožujka 2015.
STUDENTICA	Adrijana Brigljević	RAZRED	4.d
NASTAVNI PREDMETI-MEĐUPREDMET NA POVEZANOST	HRVATSKI JEZIK Nastavna tema: Književni jezik i zavičajni govor Nastavna jedinica: Slavonski divani Tip sata: ponavljanje		
NASTAVNA TEMA	PRIRODA I DRUŠTVO Nastavna tema: Povijesne i kulturne znamenitosti brežuljkastoga kraja Nastavna jedinica: Stari zanati Tip sata: ponavljanje		
NASTAVNA JEDINICA	LIKOVNA KULTURA Nastavna tema: Ploha-jedinstvo boja, oblika i veličina Nastavna jedinica: Narodna nošnja Tip sata: obrada		
TIP SATA	TJELESNA I ZDRAVSTVENA KULTURA Nastavna tema: Ritmičke i plesne strukture Nastavna jedinica: Narodni ples po izboru iz zavičajnoga područja Tip sata: obrada		
ISHODI UČENJA	-razumjeti pročitani tekst -razlikovati književni jezik od zavičajnoga govora -razumjeti važnost očuvanja kulture		
CILJEVI NASTAVE	-razumjeti pročitani tekst i poruku teksta -ostvarivanje igrokaza primjerenih učeniku -upoznati narodne običaje svoga kraja -stvaranje odnosa u cjelini slikarskom tehnikom tempere -upoznati i usavršiti narodni ples		
ODGOJNO-OBRAZOVNE ZADAĆE	KOGNITIVNE	-pročitati i razumjeti priču te odgovoriti na postavljena pitanja -dramatizirati priču -povezati priču s nastavnim sadržajem iz Prirode i društva -uočiti i razumjeti važnost očuvanja kulture -upoznati stare zanate -upoznati stare običaje -uočiti, istraživati i izražavati pojedine odnose (boja, oblika, veličina)	
	PSIHOMOTORIČKE	-pravilno pisati slova, riječi i rečenice -razviti sposobnost primjene stečenog	

		<p>znanja</p> <ul style="list-style-type: none"> -razviti divergentno mišljenje -razviti sposobnost percipiranja, pamćenja, zamišljanja i zanimanja
	AFEKTIVNE	<ul style="list-style-type: none"> -pokazati zajedništvo, toleranciju, međusobno uvažavanje -razviti sposobnosti za samostalan rad, radne navike, točnost i urednost -poticati upornost i samostalnost u radu te originalnost ideja -poštivati svoj rad i rad suučenika
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	Integrirana nastava Razgovor, izlaganje, objašnjavanje, demonstracija, pisani rad slikanje, rad s materijalima	
OBLICI RADA	Frontalni, individualni, u grupi	
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA	Sredstva: priča (Slavonski divani), igrokaz, radni materijali, radni listići, vapno, bačva, bačvarski alat, igla, konac, fotografije Pomagala: računalo, zvučnici, ploča, kreda	
MJESTO IZVOĐENJA	Učionica	
PLAN PLOČE		
1. DAN	<p style="text-align: center;">Slavonski divani</p> <p>Tema: slavonski običaji Likovi: dječak Josip, mama, tata, dida Ivo, baka Ana, susjeda Reza, brat Marko Mjesto radnje: slavonsko selo Nepoznate riječi: divani, omelo, ograblo, čabar, odžak</p> <p style="text-align: center;"> S L A V O N I J A P O T K O V A A V L I J A K R E Č I G L A V E Z E N J E H E K L A N J E K O N A C B A Č V A T K A L A Č K I S T A N </p>	

<p>2. DAN</p>		
ETAPE RADA/ NASTAVNI PREDMET	TIJEK NASTAVNOG SATA	AKTIVNOSTI UČENIKA
<p>1. DAN</p> <p>HJ</p> <p>1.aktivnost – Priča Slavonski divani</p> <p>2.aktivnost - Igrokaz</p>	<p>Učenicima čitam priču Slavonski divani.</p> <p>Razgovor o pročitanoj.</p> <p><i>Kako vam se svidjela priča?</i></p> <p><i>O čemu ste razmišljali?</i></p> <p><i>Jesu li vam poznati događaji opisani u priči?</i></p> <p><i>Ima li nepoznatih riječi?</i></p> <p>Zatim slijedi interpretacija – određivanje likova, mjesta radnje, teme. Učenicima objašnjavam nepoznate riječi.</p> <p>Nakon interpretacije slijedi igrokaz koji predstavlja jedan segment priče, ali u svom razrađenom obliku. Svaki učenik dobije jedan primjerak igrokaza. Učenici se dijele u grupe po 5 učenika. Prvo ja učenicima čitam igrokaz, nakon toga slijedi uvježbavanje igrokaza po ulogama, a zatim i izvedba igrokaza</p>	<p>-slučaju priču</p> <p>-odgovaraju na pitanja</p> <p>-određuju temu, likove, mjesto radnje, traže nepoznate riječi</p> <p>-dijele se u grupe i uvježbavaju igrokaz</p>

	pred razredom.	-dramatiziraju
PID 3.aktivnost – Stari zanati	<p>Na početku ove aktivnosti jedan učenik izlaže o jednom starom zanatu-kovanje.</p> <p>Slijedi razgovor o iznesenim podacima te o drugim starim zanatima koje učenici poznaju.</p> <p>Učenici i dalje rade u grupama iz prethodne aktivnosti. U razredu postavljam 4 radna mjesta za rad u ciklusima-radno mjesto Bačvarstvo, Krečarstvo, Tkalački stan i Heklanje, pletenje i vezenje. Na svako radno mjesto postavljam materijale koji se odnose na temu – radni listići, bačva i alat za Bačvarstvo, igla i konac za Heklanje, pletenje i vezenje, vapno za Krečarstvo. Na radnom mjestu Heklanje, pletenje i vezenje učenike učim heklati.</p> <p>Svaki učenik dobiva radni listić s pitanjima na koja odgovara ovisno o tome na kojem se radnom mjestu nalazi. Na svakom radnom mjestu bit će 6 minuta.</p> <p>Nakon što svi učenici prođu sva radna mjesta provjeravamo radni listić.</p> <p>Na kraju ove aktivnosti rješavamo križaljku na ploči čije je rješenje <i>stari zanat</i>.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dio Hrvatske u kojem živimo. 2. Izrađuje ju kovač. 3. Naziv za dvorište koji se koristi u našim krajevima. 4. Dobiva se pečenjem kamena krečnjaka. 5. Glavni pribor za pletenje. 6. Ukrašavanje iglom i koncem u različitim bojama. 7. Pravljenje tkanine vunom ili koncem. 8. Koristi se za ručne radove, može biti crni, bijeli, u bojama. 9. Služi za spremanje rakije i vina 10. Sprava za izradu tekstilnih predmeta tkanjem. 	<p>-učenik izlaže pripremljeno, ostali slušaju</p> <p>-čitaju</p> <p>-razgovaraju</p> <p>-razmišljaju</p> <p>-suraduju</p> <p>-odgovaraju na pitanja</p> <p>-čitaju odgovore</p> <p>-pogađaju pojmove</p>

2. D A N	<p>LK 4.aktivnost – Narodna nošnja</p>	<p>S učenicima razgovaram o narodnim nošnjama. <i>Kakve narodne nošnje poznajete?</i> <i>Kako one izgledaju?</i> <i>Od čega se sastoji muška narodna nošnja?</i> <i>Od čega ženska?</i> <i>Kada se danas nosi, a kada se nosila u prošlosti?</i></p> <p>Nakon razgovora učenicima pokazujem fotografije narodnih nošnji.</p> <p>S učenicima ponavljam tehniku tempere. Učenicima zadajem zadatak. <i>Vaš je današnji zadatak naslikati ples folklorne ostavštine, odnosno plesače u narodnim nošnjama.</i></p> <p>Dok učenici slikaju svoje radove u pozadini tiho svira slavonska glazba.</p> <p>Učenike obilazim i potičem.</p> <p>Kada svi učenici završe svoje radove, stavimo ih na pod te razgovaramo o zadatku, jesu li ka svi ispunili, koji je rad najoriginalniji.</p>	<p>-odgovaraju na pitanja</p> <p>-promatraju</p> <p>-slikaju</p>

	<p>TZK 5.aktivnost – Ciklična kretanja</p> <p>6.aktivnost – Ples Čaj Čiro</p>	<p>Učenici stoje u krugu. Njihov je zadatak kretati se uz glazbu.</p> <p>Kada je glazba sporija, hodaju sitnim koracima, kada se primijeni tempo hodaju na način da stavljaju nogu ispred noge, a kada je tempo još brži hodaju normalno uz okret na moj znak.</p> <p>Demonstriram učenicima uz glazbu.</p> <p>Nakon toga se učenici kreću uz glazbu.</p> <p>Ponavljaju aktivnost dva puta.</p> <p>Nakon što su se učenici razbudili cikličnim kretanjima uz glazbu prelazimo na sljedeću aktivnost. Učenicima objašnjavam korake potrebne za ples. (4 lijevo, 4 desno i 8 u mjestu.) Učenicima demonstriram bez glazbe, a potom uz glazbu. Učenici poslije demonstracije uvježbavaju sa mnom nekoliko puta. Kada usvoje korake uhvate se u kolo i plešu i pjevaju. (Riječi pjesme su napisane na ploči.)</p>	<p>-slušaju upute</p> <p>-promatraju</p> <p>-ciklično se kreću</p> <p>-slušaju</p> <p>-promatraju</p> <p>-uvježbavaju</p>
--	---	---	---

Literatura:

- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. *Nastavni plan i program za osnovnu školu.* HNOS. Preuzeto 15. ožujka 2015. s <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2197>

Prilog 2.

SLAVONSKI DIVANI

-Ispričat ću vam priču čija se radnja odvijala ne tako davno na obroncima Dilj gore – rekao nam je dječak Josip.

-Ivo, Ivo, ustani se! Svanula je zora! – tiho je baka budila didu pazeći da ne probudi i mene.

-Ja sam se promeškoltio, proškiljio na jedno oko, okrenuo se na drugu stranu i nastavio spavati u bakinom krevetu. Veliki, mekani, pernati jastuk milovao mi je lice, a zbog perine na kojoj sam ležao osjećao sam se kao da me ljuštaju morski valovi na laganom povjetarcu.

Dida se još u krevetu tiho pomolio za početak novoga dana, ustao se, obukao svoje hlače, bijelu košulju, opasao se, na glavu stavio šešir i tiho na prstima izašao iz sobe. Iz kuhinje se širio miris tople kave koju je skuhala baka. Baka je bila u svojoj svakodnevnoj robi-stara seljačka suknja, bluza, šareni fertun usklađen s maramom, na nogama sokne i opanci.

-Dobro jutro, bako! Ti si već vridna? – rekao je dida Ivo ulazeći u kuhinju.

-Jesam, Ivo, treba naranit tolika gladna usta. – odgovorila je baka dok je mijesila kruh.

-Idem ja onda nacičiti drva i naložiti krušnu peć pa idem na krečanu. – reče dida srčući toplu kavu iz starog fildžana.

-Dida me nekada znao voditi na krečanu pa sam gledao kako se pravi kreč. Čiča Mijo, Mato, Blaž i još neki meni nepoznati ljudi svakodnevno vade kamen krečnjak iz kamenoloma, a moj dida i čiča Stipa stavljaju ga u peć i lože sve dok se ne osuši i postane kreč.

U to vrijeme ustali su se moji mama i tata dok je brat Marko još spavao. On je još beba.

-Ajte, dico, pomozite mi nositi krup! Peć se već razgorila! – zapovjedila je baka mami i tati. Oni su spremno primili pletene korpice. Iz njih su virile vezene krpe na kojima se nalazilo tijesto te su ih odnijeli do krušne peći.

-Joza, dodaj mi ogreblo! – rekla je baka tati. Ona ga je primila i razgrnula žegu dok je mama već spremno u rukama držala omelo. Omelo služi za hlađenje dijela peći na kojemu se peče kruh. Baka je spretno drvenom lopatom ubacila kruh u peć i ostavila ga da se peče.

Mene je iz dječaćkih snova probudio plač mojega mlađeg brata. Izašao sam na trijem kako bih vidio što se vani događa.

-Tata, što to radiš? – upitao sam ga dok je nešto vrijedno radio na dvorištu.

-Pravim bure za vino! – odgovorio je.

-A što će ti kada već imaš pun podrum buradi? – upitao sam.

-Ova će godina biti rodna pa se moram prirediti za mlado vino. – reče kratko i nastavi marljivo raditi pjevušeći neku slavonsku pjesmu.

Dalje u dvorištu čuo se razgovor moje bake i susjede.

-Ano, što to radiš? – upita preko ograde susjeda Reza moju baku.

-Čistim krušnu peć, taman sam izvadila kriv iz nje i spremila ga u podrum. A ti? – upita baka.

-Evo namirila sam stoku pa idem malo prileć'. – reče susjeda. –Je, drugo, jesi ti čula što se dogodilo kod snaš' Mande? – upita uzbuđeno baku.

-Nisam, Rezo! Aj ti lipo večeras dođi k nama da se nadivanimo. Ne smimo pripovidat vako priko taraba, još da nas njeko čuje! – reče baka.

-Tračerice! – pomislim u sebi ulazeći u kuću.

Stigla je večer i svi smo se okupili u našoj verandi na divanu. Tata i dida dogovarali su se za pretakanje vina, mama je radila na tkalačkom stanu, a baka i susjeda su heklale i divanile o najnovijim tračevima u selu. Mene to nije previše zanimalo pa sam se povukao u sobu i prije nego što sam utonuo u svoje dječeačke snove iz sveg glasa sam zapjevao pjesmu koju pjevamo i plešemo u kolu poslije nedjeljne mise, a ona ide ovako:

Kad se Ćiro oženio, čabar masti potrošio.

Sjedi Ćiro za trpezom, namaz'o se sa pekmezom.

Sjedi Ćiro za odžakom, namaz'o se sa kajmakom.

Sjedi Ćiro na vrh slame, brkovima plaši vrane.

Pjevušeći tako pjesmu, utonuo sam u san veseleći se sutrašnjoj misi i kolu ispred crkve.

Prilog 3.

REZA: Faljen Isus, svitu!

SVI: Uvik bio faljen!

ANA: Sjedi, snašo, pa ćeš popiti čaj, taman je Kata pristavila vodu.

REZA: Lipo, dobro će mi doći. Ozebla sam dok sam uterivala kokoši u kokošinjac.

IVO: Rezo, reci nam što se dogodilo kod snaš' Mande.

REZA: Čudo neviđeno, svitu moj! Njeku večer su zaboravili kokoši zatvorit. Otišli svi u selo na divane, a kokoši ostale. U neka doba došla lisica i odnila sve kokoši, ostala samo puna avlija perja!

ANA: Ma neka mi to govorit! Ivo, jesi ti zatvorio naše kokoši? Vidiš da nevolja oda po selu!

IVO: Jesam, bako, još k večeri dok si ti bila na krunici.

Kata ulazi s čajem.

KATA: Evo, gospodo, zdravi čaj od dunja i jabuka. Nema boljeg lika od ovoga.

JOZA: U pravu si, Kato, nema boljeg lika od ovoga. Svitlu, poslužite se!

Uz topli čaj i slavonske divane sjedili su do dugo u noć dok su dječaci Josip i Marko snivali svoje dječeačke snove.

Prilog 4.

BAČVARSTVO

Bačvarstvo, tradicijski obrt proizvodnje bačava.

Bačve se uobičajeno prave od hrastovog drveta i koriste se za sazrijevanje vina pa i rakije. Zanimanje bačvara zahtijeva poznavanje anatomije drveta, porijeklo drveta (iz koje je regije i na kakvom je zemljištu raslo - vlažnom ili suhom i na kojoj nadmorskoj visini). Samom činu proizvodnje prethodi pažljiv odabir drveta iz kojega će bačva biti napravljena. Proces započinje cijepanjem trupca hrastovog drveta uzdužnim linijama, zatim rezanjem u dužice po određenoj debljini, sušenje na otvorenom u vremenu od najmanje 18 mjeseci pa i više. Zatim slijedi obrađivanje dužice sa vanjske i unutrašnje strane, određivanje ugla dužica prema obimu u litrama, i na kraju savijanje, utorenje, sastavljanje, usađivanje, zatim postavljanje obruča i poliranje kao završni rad.

Sveci zaštitnici bačvara su Nikola Mirški, sveti Florijan, sveti Mihael i sveti Leonard.

Alati za izradu bačve i drugog drvenog suđa: 1 bat, 2 vuk, 3 tesla i sjekira na dugoj dršci, 4 bradva, 5 čekići za nabijanje obruča, 6 spašiel, 7 utornjak, 8 pobojac, 9 maklja ili nožac.

KREČARSTVO

Postoji legenda koja kaže da je još pećinski čovjek otkrio kreč tako što je pekao meso na kamenu krečnjaku. Kreč se još zove vapno. Da bi se dobio kreč potrebno je izvaditi kamen krečnjak iz kamenoloma tako što se posebnom bušilicom odvali komad stijene, a zatim se bušenjem razbija na manje komadiće. Ti manji komadi se u krug slažu u peć, a zatim se peć loži. Kamen krečnjak je potrebno peći sve dok ne ispari sva vlaga.

Postoji živo vapno koje se miješa s vodom (gasi) pri čemu nastaje sitan prah koji se naziva gašeno vapno. Gašeno vapno koristi se u graditeljstvu za zidanje i žbukanje.

POZOR! Živo i gašeno vapno su opasni za zdravlje. Oni nagrízaju i nadražuju kožu, sluznicu dišnih organa i oči pa je pri radu potrebna posebna zaštitna oprema.

TKALAČKI STAN

Tkalački stan je sprava za izradu tekstilnih predmeta tkanjem.

Mnoge su generacije prije nas odjeću i razne tkanine izrađivali na tkalačkim stanovima. Danas se takva vrsta tkanja njeguje još samo u tekstilnim školama, školama umjetnosti i udrugama za očuvanje tradicije.

Postoje dvije vrste tkalačkih stanova: vertikalni i horizontalni.

Stari zanati su od pamtivijeka dio svakog ljudskog naselja.

Dok god postoji i jedan stari zanatlija nije moguće zaboraviti ni tko smo, ni što smo, ni odakle potječemo, ni kakav je bio svijet koji nam je prethodio. Vještina tkanja je vezana uz podneblje iz kojeg smo potekli, ali je i dio svjetske kulturne baštine. Iste rukotvorine u gotovo isto vrijeme radile su žene na različitim stranama svijeta ne znajući da netko na drugom kraju tkajući smišlja iste uzorke.

U Hrvatskoj se tkalo od prapovijesti. U dugim je stoljećima s tkanim platnom započinjao i završavao život: u platno se zamatalo dijete odmah po rođenju i pokojnik dok još nisu postojali ljesovi. Finoća niti određivala je finoću platna, finoća platna simbolizirala je bogatstvo i društveni položaj. Tkanim se platnom trgovalo i plaćalo u robnoj razmjeni.

HEKLANJE, PLETENJE I VEZENJE

Heklanje ili kukičanje je postupak pravljenja tkanine od vunice ili konca. Heklanje se, slično štrikanju sastoji od provlačenja petlji vunice jedne kroz druge. Heklanjem se najčešće prave stolnjaci i različiti ukrasi za stolove i ormare. Heklanje se sve više cijeni, a to možemo vidjeti po tome što danas ljudi nose i heklane odjevne predmete.

Pletenje je postupak kojim se izrađuje tzv. pletena roba kao što su čarape, puloveri, rublje i dr. Razlika između pletenja i heklanja je u tome što se pleće s dvije igle, a hekla se s jednom.

Vezenje je postupak kojim se ukrašavaju stolnjaci i roba. Prije nego počne ukrašavanje, potrebno je indigo papirom shemu preslikati na dio koji želimo ukrasiti. Nakon toga kreće ukrašavanje iglom i koncem u različitim bojama.

POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1. Položaj općine Podcrkavlje u Brodsko–posavskoj županiji

Slika 2. Grb općine Podcrkavlje

Slika 3. Zgrada općine Podcrkavlje

Slika 4. Crkva sv. Ane u Brodskim Zdencima

Slika 5. Crkva u Donjem Slatiniku

Slika 6. Ulaz u Dubovik

Slika 7. Crkva u Glogovici

Slika 8. Ulaz u selo

Slika 9. Crkva u Kindrovu

Slika 10. Matković Mala

Slika 11. Ulaz u selo

Slika 12. Pogled na rodnu kuću Dragutina Tadijanovića

Slika 13. Crkva u Tomici

Slika 14. Župna crkva u Podcrkavlju

Slika 15. Župna crkva u Podvinju

Slika 16. Igralište Nogometnog kluba „Tomica“

Slika 17. Muška pjevačka skupina „Rakijaši“ na Rakijadi 2013. Godine

Slika 18. Dragutin Tadijanović

Slika 19. Rodna kuća u Rastušju

Slika 20. Radni stol Dragutina Tadijanovića

Slika 21. Ostaci stare škole u Podvinju

Slika 22. Područna škola u Podcrkavlju

Slika 23. Osnovna škola u Podvinju danas

Slika 24. Interpretacija priče Slavonski divani

Slika 25. Interpretacija priče Slavonski divani

Slika 26. Učenici se pripremaju za igrokaz

Slika 27. Učenici glume

Slika 28. Učenik čita pripremljeni tekst

Slika 29. Učenikov pripremljeni tekst i potkova

Slika 30. Radno mjesto Tkalački stan

Slika 31. Radno mjesto Heklanje, pletenje i vezenje

Slika 32. Radno mjesto Bačvarstvo

Slika 33. Radno mjesto Krečarstvo
Slika 34. Križaljka
Slika 35. Učenici slikaju svoje radove
Slika 36. Učenički radovi
Slika 37. Učenici slikaju svoje radove
Slika 38. Učenici slikaju svoje radove
Slika 39. Ciklična kretanja uz glazbu
Slika 40. Plesanje u kolu
Slika 41. Plesanje u kolu
Slika 42. Učenje plesnih koraka
Slika 43. Evaluacijski listić
Slika 44. Učenici izrađuju plakat
Slika 45. Učenici izrađuju plakat
Slika 46. Učenici izrađuju plakat
Slika 47. Učenici izrađuju plakat
Slika 48. Učenici izlažu svoje radove
Slika 49. Učenici izlažu svoje radove
Slika 50. Plakat
Slika 51. Plakat

Tablica 1. Broj stanovnika općine Podcrkavlje u odnosu na Brodsko-posavsku županiju

Grafikon 1. Rezultati evaluacije „Najviše su mi se svidjele aktivnosti iz...“